

ITÄ-HELSINGISSÄ ASUVIEN VENÄLÄISTEN NUORTEN
KOKEMUKSET KIRKOSTA JA KIINNOSTUS SEURAKUN-
NAN TYÖTÄ KOHTAAN

Marija Chestakova
Opinnäytetyö, syksy 2009
Diakonia- ammattikorkeakoulu,
Diak-Etelä, Järvenpää
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK) +
Diakonisen sosiaalityön
suuntautumisvaihtoehto
diakoni+lähetyssihteeri

TIIVISTELMÄ

Marija Chestakova. Itä-Helsingissä asuvien venäläisten nuorten asenteet ja kiinnostus kristinuskosta ja kristillisistä nuorisotyötä kohtaan. Järvenpää, syksy 2009, 45 s., 1 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Järvenpään yksikkö, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK) + diakoni + lähetys sihteeri.

Tutkimuksessa selvitettiin Itä-Helsingissä asuvien venäläisten nuorten asenteita kristinuskosta kohtaan sekä heidän kiinnostustaan venäjänkieliseen kristilliseen nuorisotyöhön. Lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin venäläisten nuorten asenteita ja niihin johtaneita syitä ja seurauksia. Opinnäytetyössä otettiin esille myös aikaisempia tutkimuksia, jotka käsittelevät suomalaisten nuorten asennetta kristinuskosta ja kirkkoa kohtaan.

Opinnäytetyö oli empiirinen tutkimus, jossa lähestymistapana oli laadullinen eli kvalitatiivinen. Aineistoa kerättiin puolistrukturoitun haastattelun avulla. Aineiston analyysimenetelmänä oli laadullinen aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat kahdeksan 16–21-vuotista venäläistä nuorta. Haastattelut toteutettiin keväällä 2009.

Tutkimuksen tulokset haastavat kirkon työntekijöitä panostamaan siihen, että venäläiset nuoret saavat tarpeeksi tietoa kristinuskosta. Tuloksien kautta selvisi, että nuorilla on suppea ja pinnallinen tieto kristinuskosta. Luterilaisen rippikoulun ja konfirmaation käynneille nuorille jäi epäselväksi kristinuskon ydin. Tutkimuksen kautta tuli ymmärrys, että venäläisten nuorten kanssa työskennellessä pitää tutustua venäläiseen kulttuuriin, koska se avaa monia teitä venäläiseen salaperäisyyteen ja uskonnollisuuteen.

Tutkimuksen perusteella voidaankin tehdä se johtopäätös, että oma äidinkieli on todella tärkeä nuorten kesellä. Nuorten mielestä he saavat paremmin hengellistä kasvua venäjän kielellä. Vaikka nuorilla puuttuu tieto kristinuskosta, he pitävät kuitenkin kristillistä nuorisotyötä tärkeänä ja hyödyllisenä toimintana. Nuoret ovat hyvin kiinnostuneita siitä ja sen kehityksestä. Tällä hetkellä on tärkeää pitää kiinni nuorten kiinnostuksesta ja motivaatiosta, koska niiden kautta on jo helpompi saada nuoria mukaan kristilliseen toimintaan ja antaa heille tarvittavaa hengellistä kasvua ja tukea.

Asiasanat: venäjänkieliset nuoret, maahanmuuttajatyö, uskonto, ateismi, kvalitatiivinen tutkimus.

ABSTRACT

Marija Chestakova. Russian young people's attitudes and interests towards Christianity and Christian youth work. Järvenpää, Autumn 2009, 45 p., 1 appendix. Language: Finnish.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social work. Degree: Bachelor of Social Services.

In this study Russian young people from Eastern Helsinki were asked to tell about their interests and attitudes towards Christianity and also more specifically about Russian Christian youth work. The reasons for their feelings, as well as their consequences were also researched. This thesis also brought out previous studies, which covered Finnish young people's attitudes towards Christianity and the Church.

This thesis is an empirical study where the approach was qualitative. The material for this study was gathered through interviews. The material was then analyzed according to qualitative content analysis. The target group for this study were eight 16-21 year-old Russian young people. The interviews took place during spring 2009.

The results of this study challenge the Church to give out enough information about Christianity to the Russian young people because the results show that they have very little knowledge about Christianity. Those who had attended confirmation training were left with an unclear picture about the main principles of Christianity. Through this study it was found out that when working with Russian young people, it is important to get to know Russian culture because this will help you to understand them better.

It can be concluded through this study that among the young people it is very important to use their mother tongue. This way they can experience more spiritual growth. Although the young people have little knowledge about Christianity they view Christian youth work as important and useful. They are very interested in the work and also its development. At the present moment it is important to take into consideration their interests and views because through them it is easier to get them involved in Christian activities and through that provide them with spiritual growth and support.

Keywords: Russian young people, immigrant work, religion, atheism, qualitative research.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 USKONNOLLISUUS VENÄJÄLLÄ	7
2.1 Venäläisiä uskomuksia.....	7
2.2 Kristinuskon saapuminen Venäjälle.....	8
2.3 Luterilaisuus	11
2.4 Venäjän uskontokulttuuri	11
2.5 Sekularisaatio	12
3 MONIKULTTUURISUUS JA MAAHANMUUTTAJA.....	14
4 KIRKKO JA MAAHANMUUTTAJAT.....	16
4.1 Kirkon maahanmuuttajatyö.....	16
4.2 Kirkon monikulttuurinen nuorisotyö.....	17
4.3 Venäjänkielinen kristillinen nuorisotyö	19
4.4 Aikaisemmat tutkimukset.....	21
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	24
5.1 Tutkimuksen tavoitteet, lähtökohdat ja tutkimuskysymykset.....	24
5.2 Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus.....	24
5.3 Aineiston kerääminen.....	25
5.4 Puolistrukturoitu haastattelujen toteuttaminen.....	26
5.5 Aineiston analyysi.....	27
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	29
6.1 Venäläisten nuorten taustatiedot	29
6.2 Venäläisten nuorten kokemukset kirkosta ennen maahanmuuttoa	29
6.3 Nykyiset asenteet kirkollista ja hengellistä toimintaa kohtaan	30
6.4 Nuorten kiinnostus venäjänkielistä nuortetoimintaa kohtaan	31
6.5 Venäläisten nuorten omat toiveet venäjänkieliseen nuorisotyöhön.....	32
6.6 Kristinuskon vaikutus nuorten elämään	34
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	36
7.1 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	40
7.2 Pohdintaa.....	41
LÄHTEET.....	43
LIITE 1.....	45

1 JOHDANTO

Maahanmuuttajatyö on tällä hetkellä yksi ajankohtaisista asioista Suomen luterilaisissa seurakunnissa. Seurakunnat pyrkivät kehittämään ja laajentamaan monikulttuurista työtä maahanmuuttajien parempaa kotouttamista varten. Monissa seurakunnissa on pyritty järjestämään maahanmuuttajille yhteistä monikulttuurista toimintaa, kuten jumalanpalveluksia, kerhoja ja nuorteniltoja. Monet maahanmuuttajat ovat olleet aktiivisia ja kehittäneet monikulttuurista toimintaa myös omatoimisesti.

Yksi merkittävimmistä maahanmuuttajaryhmistä Suomessa ovat venäläiset. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa asuu yli 42 000 venäläistä. He ovat tällä hetkellä Suomen suurin maahanmuuttajaryhmä.

Kvalitatiivisen tutkimuksen kohderyhmänä ovat venäläiset nuoret, jotka käyvät venäjänkielisissä nuortenilloissa ja ovat suorittaneet venäjänkielisen rippikoulun. Tutkimuksen kohteena on Itä-Helsingin Mikaelin seurakunta, jossa aloitettiin venäjäksiäinen nuorisotyö vuonna 2000. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään venäläisten nuorten asenteita kristinuskoa kohtaan sekä heidän kiinnostustaan venäjänkieliseen kristilliseen nuorisotyöhön. Tutkimuksessa tarkastellaan venäläisten nuorten asenteita ja niihin johtaneita syitä ja seurauksia.

Tutkimuksen tavoitteena on venäjänkielisen toiminnan kehittäminen seurakunnissa lisääntyneen ymmärryksen myötä. Olen tullut siihen johtopäätökseen, että ensin pitää ymmärtää venäläisten maahanmuuttajien uskonnollinen tausta, jotta kristillinen työ heidän kanssa olisi hedelmällistä. Tutkimuksen tulokset hyödyttävät venäläisten parissa työskenteleviä seurakuntia ja kristillisiä järjestöjä ja kaikkia muita asiasta kiinnostuneita.

Tutkimuksen teoriataustana on käytetty kirjallisuutta, joka käsittelee kristinuskon kehitystä Venäjällä, venäläistä uskonnollisuutta ja ateismia sekä venäläisten nuorten asenteita uskontoa kohtaan. Opinnäytetyössä otetaan esille aiempia tutkimuksia, jotka käsittelevät suomalaisten nuorten asenteita kirkkoa kohtaan. Tutkimukset käsittelevät samantyyppisiä asioita, joita minä otan myös esille tutkimuksessa.

Aiheen valinnassa minua auttoi evankeliointityössä saadut omakohtaiset kokemukset nuorten asenteista ja Monesa-projekti, johon osallistuin vuodesta 2007 lähtien. Opin-

näytetyön aiheen valitseminen oli helppoa, sillä monikulttuurisuus, venäläisyys ja uskonnollisuus ovat minulle hyvin läheisiä asioita.

Monesa-projekti on kaksivuotinen (2007–2009) kirkon nuorisjärjestöjen yhteistyöprojekti. Projektissa ovat mukana Kirkon lapsi- ja nuorisotyö, Suomen Lähetysseura, Seurakuntien Lapsityön Keskus, Suomen Poikien ja Tyttöjen Keskus ja Nuorten Keskus. Projektin tavoitteena on tukea uskontodialogiin kuuluvia taitoja sekä lasten ja nuorten kasvamista monikulttuurisuuteen. Projektin avulla etsitään ja kehitetään uusia toimintatapoja lasten ja nuorten omaehtoisen toiminnan ja vaikuttamisen lisäämiseksi.

Nuorten parissa työskentelyssä on paljon mahdollisuuksia. On tärkeää, että nuoren ja seurakunnan välille syntyy kestävä suhde, joka on pidempi kuin yksi projekti. Rippikoulusuunnitelman avainsanojen ”elämä, usko ja rukous” tulisi kulkea koko ihmisen elämänkaaren läpi, ei vain rippikoulun tai projektin ajan.

2 USKONNOLLISUUS VENÄJÄLLÄ

2.1 Venäläisiä uskomuksia

Venäjä on monenlaisten yliluonnollisten uskomusten ja mystiikan kehto. Maa on täynnä mysteereitä, ja selittämätön kulkee mukana vuosisadasta toiseen. Kaikki ihmeellinen ja erikoinen herättää ihmisten kiinnostuksen, ja saa ihmiset tutustumaan ilmiöihin paremmin. Taikauskon ja uskon raja on kuitenkin häilyvä. Venäjällä on sille tuhatvuotinen historiallinen jatkumo. Venäjällä on valtavasti ihmeitä tekeviä ikoneita, pyhiä miehiä, pyhää, voimaantuottavaa vettä ja erilaisia pyhiinvaelluksia. Venäläisyys saa täyttymyksensä ihmeissä ja pyhydessä. (Jokinen 2006, 276.)

Venäjän kristinuskon historian vaikutus ulottuu laajalle. Tutkijoiden mielestä Venäjän kristinuskon historiassa on monia epäselvyyksiä, joiden ratkaiseminen ja ymmärtäminen on aikaa vievää. Luettuani kristinuskon tulosta Venäjälle, törmäsin moniin muihinkin uskomuksiin ja mystiikkaan, joilla on ollut suuri vaikutus koko Venäjän historiaan. Monet uskomukset ja mystiikka, kuten pakanallisuus, ovat edelleenkin Venäjällä merkittävässä asemassa.

Pakanallisuudella oli suuri vaikutus Venäjällä. Kristinuskon tulon jälkeenkin pakanallisuus toimi Venäjän kansan maailmankatsomuksen ja monien tapojen ja menojen perustana. Venäjän kansanperinnettä on mahdotonta ymmärtää ilman jonkinlaista käsitystä Venäjän pakanallisuudesta. Pakanauskonnot pohjautuvat esihistoriaan, muinaisslaavien aikaan, ja ajan myötä tämä uskonto monimutkaistui ja rikastui yhden uskonnollisen järjestelmän sekoittuessa toiseen. Tämän seurauksena oli monitasoinen ja hyvin monihaarainen uskontojärjestelmä. Muinaisslaavilaisten uskonnon piirissä uskottiin erilaisiin luonnonvoimiin. Tästä syystä Venäjällä on edelleen paljon pyhinä pidettyjä asioita ja luonnonilmiöitä, joihin venäläiset uskovat. Pakanalliset uskomukset, kuten usko ennalta tietämiseen, kohtaloon, henkimaailman voimiin, ajatuksen voimaan ja yliluonnollisiin aisteihin, ovat säilyneet vahvoina Venäjällä perinteisen uskonnollisuuden kasvusta huolimatta. (Vihavainen 2006, 72.)

Monet venäläiset elävät oman kohtalonsa varassa. Jos jokin asia ei ollut tarkoitettu tapahtuvaksi, venäläinen ihminen uskoo kohtaloonsa ja jatkaa elämistä. Kohtalo on venäläisten uskonnon kotijumala, hyvä ystävä ja sielu. Sen varassa toivotaan hyvää ja selitetään paha. ”Se on kohtalo” on tämän uskonnon lyhyt uskontunnustus. Jumalaa tarvitaan vasta äärimmäisessä hädässä. Kohtalo kelpaa jumalaksi arjessa, ja se on aina elämässä läsnä. Venäläisille on tavanmukaista selviytyä ongelmista uskomalla kohtaloon ja erilaisiin luonnonjumaliin. Kohtalousko periytyy sukupolvelta toiselle. (Jokinen 2005, 77.)

2.2 Kristinuskon saapuminen Venäjälle

Kristinuskko alkoi levitä slaavien pariin ortodoksisuuden muodossa 900-luvun puolivälin jälkeen. Ruhtinas Vladimir päätti kristinuskon tulosta Venäjälle yhdellä käskyllä. Kristinuskko istutettiin kansan keskuuteen väkivalloin ja pakolla. (Kääriäinen 2004, 41.)

Tämä synnytti vastakkainasettelun kristillisyyden ja pakanallisuuden välille. Tätä voitaisiin kutsua venäläisen kulttuurin ja historian alkuräjähdykseksi. Kristinuskko levisi nopeasti, ja pakanalliset tavat pyrittiin poistamaan nopeasti ja tehokkaasti. Ne jäivät kuitenkin eloon varsinkin maaseudulla ja sekoittuivat kristillisiin aineksiin. (Pesonen 2007, 16.)

Ristiriidat ja yhteentörmäykset leimaavat venäläisyyttä. Mustavalkoinen kahtiajako ulottuu muinaisvenäläisistä 900-luvun itäslaavien pakanallisista uskomuksista 2000-luvun kulttuuriin asti. Tasapainottavaa keskitietä ei ole, mikä luo ennalta arvaamattoman jännitteen Venäjän kulttuurin historiaan. (Vihavainen 2006, 272.)

Kristinuskon omaksumisen syyt olivat poliittisia, kristillisyyden ja hurskauden laatu jäi aluksi pintapuoliseksi. Talonpoikien keskuudessa uusi usko ja vanhat tavat kilpailivat vielä pitkään keskenään. Puhutaan kaksoisuskosta, joka vallitsi pitkään Venäjällä. (Luukkanen 2009, 77.)

Myöhemmät sukupolvet, jotka etsivät kansallisia juuriaan ja kansankuntaa yhdistäviä asioita, ovat keskustelleet hartaasti venäläisten kristillisen uskon aitoudesta. Monet länsimaisia vaikutteita saaneet ajattelijat, kuten esimerkiksi Herzen ja Belinski ovat kiistä-

neet venäläisten uskonnollisuudesta ja nähneet venäläiset luonnollisina ateisteina. Aionstaan kurjuus ja tietämättömyys ovat heidän mukaansa olleet syynä venäläisten uskonnollisuuteen. Venäläinen tunnettu kirjailija Dostojevski taas piti venäläisiä kaikkein uskonnollisimpina ihmisinä. (Luukkanen 2009, 77–78.)

Venäjän ortodoksikirkko ei ollut mukana 1500-luvun eurooppalaisissa oppikiistoissa. Se eriytyi omaksi kirkkokunnakseen, jolle oli ominaista mystiikkaa, kollektiivisuus ja pyhäinkuvat. Opetukset ja saarnat eivät ole samalla tavoin korostetussa asemassa kuin luterilaisuudessa. Ortodoksisuudessa liturgialla ja rituaaleilla on suuri merkitys. Venäjän ortodoksikirkon sisäinen jakautuminen on liittynyt enemmän rituaaleja koskeviin erimielisyyksiin kuin opin tulkintaerimielisyyksiin. (Kääriäinen 2004, 42.)

Ortodoksikirkolla oli lukuisia etuoikeuksia. Kirkolla oli keskeinen asema Venäjän koulujärjestelmässä. Papit opettivat ortodoksisen uskon ja jumalanpalveluselämän perusteita. Kirkon opetusmenetelmät olivat julmia, ja suurelta osalta opiskelijoita puuttui uskonnollinen sitoutuminen ja motivaatio. Ortodoksikirkon perustietämys oli myös heikkoa. Suurin osa opiskelijoista valitsi valmistumisen jälkeen maallisen ammatin, mistä seurasi pappispula etenkin maaseudulla.

Neuvostoliiton alkuvuosina 1920-luvulla uskonnonvapaudella oli vielä laki puolellaan, mutta lain kirjain alkoi vähitellen jäädä taka-alalle. Kaikki uskonnot joutuivat vähitellen vainotuiksi. Vuonna 1926 perustettiin Taistelevien jumalankieltäjien liitto, joka taisteli aktiivisesti uskontojen vaikutusvallan kitkemiseksi. Sen tavoitteena oli hävittää uskonto Neuvostoliitosta vuoteen 1937 mennessä, sillä uskonnon katsottiin haittaavan kommunistista rakennustyötä.

Vuoden 1937 jälkeen kommunistinen hallinto vaihtoi uskonnon määritelmän. Uskontoa ei enää pidetty perinteisen marxilaisen ajattelun mukaisena seurauksena, vaan uskonnon sanottiin olevan syy yhteiskunnallisiin ongelmiin. Tieteellisestä ateismista tuli 1930-luvulla yhä kiinteämpi osa Neuvostoliiton virallista ideologiaa ja politiikka. Kaiken uskonnollisen tuhotyön taustalla oli tavoite luoda kommunistisen ihanteiden mukainen ihminen. Käytännössä tämä tarkoitti, että neuvostoihmisen tulisi uskoa puolueen ja kansan asiaan: kollektiivisuuteen, uutteruuteen, sosialistiseen kansainvälisyyteen ja neuvostopatriotismiin. (Parikka 2007, 255- 256.)

Venäjän uskontoon liittyvät myönteiset muutokset alkoivat näkyä vuonna 1987. Varsinainen muutos tapahtui uskontopolitiikassa vuonna 1988, jolloin Venäjän ortodoksinen kirkko vietti tuhatvuotisjuhlan. Juhlan jälkeen kiinnostus uskontoa kohti alkoi lisääntyä, ja uskontoa alettiin pitää kulttuurisena ilmiönä. (Parikka 2007, 258.)

Venäläiset yrittivät täyttää uskonnolla kommunistien jättämän moraalilyhjiön. Uskonto tarjosi heille vain yhden osan siitä – maailmankuvan. Venäläiset alkoivat omaksua ortodoksisuutta omalla ainutlaatuisella tavallaan, ja sitoutuivat kirkon moraaliopetuksiin valikoiden. (Parikka 2007, 259.)

Vuonna 1990 uskonnonvapauslaki takasi jo täyden uskonnonvapauden. Sen jälkeen ihmisillä oli vapaus valita, mihin ja kenen uskoa. Kaukana Siperiassa ortodoksisuudella on vielä vahva asema, eikä ihmisillä ole paljoa tietoa muista uskonnoista tai vaihtoehtoista. Pietarin ja Moskovan ympäristössä vallitsee puolestaan erilainen käsitys uskonnoista. Uskontojen ja lahkojen virta Euroopasta ja Amerikasta tuo mukanaan aivan uuden ja erilaisen näkemyksen uskonnoista ja muusta hengellisestä elämästä.

Venäläisten uskonnollinen moraalikäsitelmä on vasta kehittymässä, joten ortodokseiksi itsensä mieltäville on edelleen ominaista uskonopillinen hajanaisuus ja aatteellinen valikoivuus. Uskonnolliseen maailmankatsomukseen mahtuu edelleenkin samanaikaisesti kristinusko sekä usko yliluonnollisiin ilmiöihin ja magiaan.

Uskonnollinen kasvatus on ensisijassa vanhempien tehtävä. Uskonnolliset järjestöt saavat opettaa omia jäseniään ja niillä on myös oikeus perustaa omia oppilaitoksia. Uskonnonopetus koulussa on kuitenkin sallittu vain koulun oppituntien ulkopuolella. Uskontoa saa opettaa koulun ulkopuolella ja sitä voi saada, jos todella paljon halua sitä. (Kääriäinen 2004, 69.)

Tutkijoiden mukaan venäläisillä ei ole myöskään kykyä tehdä vertailuja eri uskontokuntien välillä, sillä pitkän ateistisen kauden seurauksena heiltä puuttuu perustietämys uskonnoista, siksi he eivät osaa kyseenalaistaa eri uskontojen ideologioita. (Parikka 2007, 175.)

2.3 Luterilaisuus

Luterilaisuus tuli Venäjälle jo 1500-luvun lopulla. Ensimmäinen luterilainen seurakunta perustettiin Moskovaan vuonna 1579. Tsaarivallan aikana luterilaisuus oli vähemmistö-kansallisuuksien, kuten saksalaisten, suomalaisten ja virolaisten kirkkokunta, eikä se milloinkaan ylittänyt vapaakirkollisuuden tavoin venäläisyyden rajaa. Kommunistivalta pyrki rajoittamaan luterilaisuutta tietyillä alueilla asuvien inkeriläisten parista. Kommunistivallan päätyttyä Venäjällä oli noin 40 rekisteröityä luterilaista yhdyskuntaa. Kymmenessä vuodessa niiden määrä on viisinkertaistunut. Suurin niistä on Venäjän evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntia, toiseksi suurin on Inkerin kirkko.

Luterilaisuudella on pitkä historia ja perinteet Inkerinmaalla. Kristinusko oli levinnyt Inkerinmaalle 1200-luvulla idästä, Moskovan suunnasta. Ortodoksinen kirkko oli enemmän kastava kuin opettava kirkko. Luterilainen usko liitti tähän perinteeseen Ruotsin vallan ja suomalaisuuden. Ensimmäinen seurakunta perustettiin vuonna 1611 Lempiälään. Kuitenkin varsinainen kirkollisen elämän kehitys alkoi vasta olojen rauhoituttua 1600-luvun lopulla. (Lahtinen & Laitila & Suttner 1991, 292.)

Venäjän luterilaiset seurakunnat olivat juridisesti Venäjän oikeuskollegion alaisia siihen saakka, kunnes Nikolai I muodosti vuonna 1832 Venäjän evankelis-luterilaisen kirkon. Luterilaisesta kirkosta tuli eräänlainen valtionkirkko ortodoksisen kirkon rinnalle. Vuoden 1832 kirkkolaki turvasi virallisesti luterilaisuuden aseman Venäjällä. Tsaarivallan sortuminen vuonna 1917 vaikutti myös kirkkojen asemaan. Väliaikainen hallitus kumosi keisarillisen lainsäädännön, julisti kansalaisten perusoikeudet ja lopetti vähemmistökansojen vainoamisen ja sortamisen. Vuonna 1923 Venäjän evankelis-luterilainen kirkko liittyi luterilaisen maailmankonvention jäseneksi. (Lahtinen & Laitila & Suttner 1991, 294–301.)

2.4 Venäjän uskontokulttuuri

Uskonnollisen kulttuurin pääomaa käytetään Venäjällä kansallisen identiteetin vahvistamiseen. Uskonto on Venäjällä huippumuotia, jota seurataan enemmänkin kirkkokulttuurin kuin uskonoppien vuoksi. Useammat kutsuvat itseään mieluummin ortodoksiksi

tai luterilaiseksi kuin uskovaiseksi. Monet ateistit pitävät itseään ortodokseina ja luterilaisena.

Usko ja uskonnollisuus Venäjällä ovat sellaista, mitä tehdään yhdessä, uskotaan yhdessä, ja kutsutaan sitä meidän uskoksemme. Venäläiselle uskonnolle ominaista on nojautuminen auktoriteettiin, isään ja pappiin. Venäläinen ei yritä uskoa itse Jumalaan ja siihen, mitä evankeliumissa on kirjoitettu, vaan hän mieluummin nojautuu niihin, jotka ovat uskoneet kauemmin kuin he. Kirkkoisät ovat Venäjällä huomattavassa asemassa. Kirkkoisät ovat edelleen kuin eläviä opettajia. Heitä kuunnellaan, heiltä opitaan ja heidän uskoaan seurataan. Myös nykyisiä kirkon opettajia, isiä kunnioitetaan ja rakastetaan Venäjällä. (Jokinen 2005, 79.)

Uskovien määrä on kasvanut Venäjällä 1990-luvun alusta lähtien. Neuvostoteismi on kiinteästi yhteydessä kommunistiseen ideologiaan ja neuvostojärjestelmään. Niiden romahdettua miljoonat ateistit katosivat. Heistä ei kuitenkaan tullut uskovia, vaan valtaosa näytti jääneen ateististen klubien ja kirkkojen välimaastoon. (Kääriäinen 2004, 92.)

”Pyhällä Venäjällä” on luonnollista olla uskova. ”Pyhä Venäjä” merkitsee venäläistä kulttuuria, ikonimaalausta ja venäläistä hengellisyyttä. (Palva & Pentikäinen 1999, 73).

2.5 Sekularisaatio

Käsite sekularisaatio tulee latinan kielestä, saeculum. Se tarkoittaa ”vuosisataa”, ”aikakautta” ja ”maailmaa”. Tätä käsitettä käytettiin oikeudellisessa ja poliittisessä merkityksessä, kun yhteiskunta jakautui uskonnolliseen ja maalliseen alueeseen. (Kääriäinen 2003, 88.)

Yksi uskoon ja uskontoon heijastunut asia on sekularisaatio: mitä pidemmälle modernisaatio etenee, sitä pidemmälle etenee myös sekularisaatio. Sekularisaatiota edistävinä modernisaation piirteinä pidetään teollistumista, kaupungistumista ja muuttoliikettä, jotka ovat murentaneet perinteistä elämäntapaa. Ihmisillä ei ole enää aikaa pysähtyä ja miettiä uskoa ja elämänsä hengellistä puolta. Ihmisten elämässään on tullut niin paljon muuta, joka vie heitä kauemman Jumalasta. (Kääriäinen 2004, 22.)

Uskonnonvapauslain muuttumisen jälkeen kirkollisen vakaumuksen väheneminen on ollut tyypillistä. Yksilöt alkoivat muodostaa myös omia uskomuksiaan. Kirkkojen jäsenmäärä väheni ja sitoutuminen kirkon oppiin heikkeni. Tämä osoittaa sen, että samalla kun kirkollisten auktoriteettien tarjoamaa dogmaattista uskontoa vastustetaan, käytetään yhä enemmän käsitettä henkisyys. Se viittaa siihen, että yksilöt muodostavat itse oman uskonsa ja valitsevat tai luovat riittejä, jotka sopivat heidän uskomuksiinsa. Silloin ihmiset vapauttavat itsensä uskonnon vallasta, ja heidän omat kokemuksensa muodostavat heidän uskonsa perustan. Uskonnon heikkeneminen ei ole johtanut rationaalisuuteen, vaan erilaisiin irrationaalsiin käsityksiin ja taikauskoon. Lopputuloksena on pikemminkin laajalle levinnyt välinpitämättömyys ja se, ettei enää ole sosiaalisesti merkityksellistä yhteistä uskontoa. (Kääriäinen 2004, 28, 30.)

3 MONIKULTTUURISUUS JA MAAHANMUUTTAJA

Länsimaalaiseen monikulttuurisuuden käsitteeseen liittyvät monet muut käsitykset, kuten suvaitsevaisuus, avarakatseisuus, yhteiselo, vuorovaikutus, avautuminen, rikastuminen, demokratia, ihmisoikeus ja yksilöiden oikeus. Kirkon maailmassa tämä tarkoittaa missionaarista luonteen ymmärtämistä: muuttuva kulttuuri, muuttuvat ihmiset, evankeliumin esillä pitäminen, kasvu ja avartaminen. (Raulo 1997, 84–85.)

Suomessa monikulttuurisuudella tarkoitetaan sekä erilaisten ihmisten ja ryhmien elämisen samassa tilassa ja ajassa että monenlaista ihanteellista yhteiskuntaa. Suomalainen yhteiskunta on monikulttuurinen. Suomi ei ole koskaan ollut yksikulttuurinen maa, vaikka julkisessa keskustelussa on näin väitetty. Maailmanlaajuiset muuttoliikkeet ja erityisesti 1990-luvulta kasvanut maahanmuutto on tehnyt Suomesta monikulttuurisen paikan ja nostanut kysymyksen monikulttuurisuudesta ajankohtaisiksi. Uusi ihmisryhmä erilaisineen kulttuureineen ovat tulleet osaksi suomalaista arkea. Monikulttuurisuus ei ole missä tapauksessa vain puhetta, vaan se on myös toimintaa, poliittisia päätöksiä, kohtaamisia ja kulttuurieroja. (Huttunen 2005, 16–19.)

Kun ihminen astuu oman maansa rajojen ulkopuolelle, hänestä tulee ulkomaalainen. Ulkomaalainen on kuka tahansa henkilö, joka ei ole omalla maallaan. Suomessa asuvat ulkomaalaiset eivät kuulu yhteen kokonaiseen ryhmään. Jokaisella ulkomaalaisella on oma syynsä ja päämääränsä, miksi he asuvat Suomessa tällä hetkellä. Maahanmuuttaja on vakiintunut käsite kaikista Suomessa pysyvästi asuvista ulkomaalaisista. Suomessa asumisen syytä voivat olla työ, opiskelu, avioliitto, pakolaisuus tai paluumuutto. (Räty 2002, 11.)

Venäjänkielinen väestö on ollut osa Suomen maahanmuuttohistoriaa jo pitkän aikaa. Ensimmäiset Suomessa asuvat venäläiset olivat talonpoikia, joita siirrettiin Venäjältä Karjalan kannakselle 1700-luvun alussa. Suomen itsenäistyttyä vuonna 1917 massa asui noin 600 venäläistä. Suuri muuttoaalto alkoi kuitenkin vasta 1990-luvulla, kun presidentti Mauno Koivisto myönsi inkerinsuomalaisille ja inkeriläiselle siirtoväelle oikeuden palata takaisin Suomeen. (Räty 2002, 82.)

On kuitenkin huomattava, että 1990-luvulla Suomeen muuttaneet venäläiset muuttivat myös muista syistä kun paluumuuton perusteella. Heidät voidaan jakaa kolmeen viralliseen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän muodostavat ne venäläiset, jotka ovat etniseltä taustaltaan suomalaisia maahanmuuttajia. Toinen ryhmä muodostuu henkilöistä, jotka muuttivat inkerinsuomalaisen ihmisen puolisoina tai lapsina. Kolmas ryhmä muodostuu ihmisistä, jotka tulivat työn, opiskelun vuoksi tai menivät naimisiin suomalaisen kanssa. (Liebkind ym. 2004, 22.)

4 KIRKKO JA MAAHANMUUTTAJAT

4.1 Kirkon maahanmuuttajatyö

”Kun maahanne tulee muukalaisia asumaan keskuudessanne, älkää sortako heitä. Kohdelkaa joukossanne asuvia siirtolaisia ikään kuin he olisivat heimolaisianne ja rakastakaa heitä kuin itseänne, sillä te olette itsekin muukalaisina Egyptissä.” (3. Moos. 19:33–34).

Kristinuskolla on alusta asti ollut kansainvälinen maailmankatsomus. Avoimuus, erilaisten ihmisten kohtaaminen ja hyväksyminen ovat olennainen osa tätä maailmankatsomusta. Kristitylle muukalaiset ja vieraat ovat lähimmäisiä. Suomen evankelis-luterilainen kirkko ei olisi rakentunut nykyisenlaiseksi ilman kansainvälistä vuorovaikutusta. Vaikutteita on saatu ja annettu. Kirkko on osa kansainvälistä kristillistä kirkkoa; varsinaista suomalaista kirkkoa ei ole. Suomen evankelis-luterilainen kirkko on avoin kaikille kansoille. Maahanmuuttajien määrän lisääntyttyä kirkolla on edessään uudet haasteet. Monikulttuurisuudessa on kyse kokonaisvaltaisesta toimintakulttuurimuutoksesta. Monikulttuurisuus ei ole vain vaikea haaste, vaan myös mielenkiintoinen, innostava kutsu uudenlaiseen seurakuntatyöhön. Se houkuttelee uusia ihmisiä ja voimavaroja kirkon työhön.

Monikulttuuristuumista ja kansainvälistymistä ei tule tulkita syynä uusien työmuotojen tai virkojen kehittämiseksi entisten rinnalle, vaan koko kirkon, seurakuntien ja seurakuntalaisten sisäiseksi ja ulkoiseksi avartumiseksi. Kirkko on olemassa kaikille ihmisille, sen piirissä ei ole ”ensimmäisiä ja viimeisiä”. Tällainen kirkko myös sietää erilaisia yhteisöllisyyden muotoja keskuudessaan. Jo 1980-luvulla tehdyissä Kirkko 2000- ja Seurakunta 2000 – mietinnöissä kirkolle luottiin selkeä viitekehys: sen tulee vastata koko yhteiskunnan hätään. Tavoitteena tulee olla monikulttuurisuuskysymysten aktiivinen käsittely kirkon kaikilla tasoilla osana kirkon normaalia toimintaa. (Kirkkohallitus 1999, 42–44.)

Kirkon maahanmuuttajatyö kutsuu Suomeen muualta muuttaneita siirtolaisia, pakolaisia ja paluumuuttajia tutustumaan ja tulemaan jäseniksi luterilaiseen seurakuntaan. Kirkon

maahanmuuttajatyön keskeisiä ulottuvuuksia ovat lähimmäisyyden toteuttaminen, kristillinen kasvatus ja opetus, maahanmuuttajien Suomeen sopeutumisen eli kotoutumisen helpottaminen, ihmisoikeuksien turvaaminen, uskontojen välisen vuoropuhelun aktiivointi ja siihen rohkaiseminen ja yhteiskuntarauhaan vaikuttaminen.

Kirkko tukee maahanmuuttajia kotouttamisessa Suomeen, mutta kirkon tärkeänä ja pääroolina on kuitenkin ihmisen auttaminen kotoutua taivaaseen. (Jokinen 2006, 292).

Rasismien ja syrjinnän vastustaminen on mukana kaikessa kirkon työssä. Täällä asuvat maahanmuuttajat ovat omien kokemustensa ja näkemystensä kautta tuoneet kirkon maahanmuuttajatyöhön konkretiaa ja uutta merkitystä. Ihmisten arki on tullut mukaan kansainvälisiin yhteyksiin, avunantoon ja yhteistyöhön. (Suomen ev.lut. kirkko.)

Uskottavasti kirkkona ja kristittynä voimme toimia monikulttuuristuvassa yhteiskunnassa vain, jos opimme tuntemaan tilanteen ja hyväksymään sen sisäisesti. Sisäinen hyväksyminen on sen tosiasian myönteistä tunnustamista, että elinympäristö on muuttumassa. Vasta tältä pohjalta voi syntyä todellista vuorovaikutusta ja toimintaa. (Kähkönen 1998, 83.)

Jeesuksen opetusta tuomitsemisesta ja mittaamisesta voidaan soveltaa monikulttuuriin tilanteisiin: ”Niin kuin te tuomitsette, niin tullaan teidät tuomitsemaan, ja niin kuin te mittaatte, niin tullaan teille mittaamaan.” (Matt.7:2). Meidän suhtautumistavastamme maahanmuuttajiin tulee siis se mitta, jolla meille itsellemme mitataan.

4.2 Kirkon monikulttuurinen nuorisotyö

Nuoruus on oman identiteetin etsimistä. Maahanmuuttajanuori on vaikeassa tilanteessa joutuessaan kahden kulttuurin väliin. Jos nuori muuttaa asumaan ulkomaille esimerkiksi teini-ikäisenä, voi tämä olla melko hämmäntävää aikaa, koska hän ei vielä tiedä, kuka hän on. Samaan aikaan hänen pitää taistella kahden kulttuurin kanssa. Nuorten näkemys omasta kulttuurista on usein se, millaisena oma kulttuuri näyttäytyy Suomessa vähemmistön kulttuurina. Nuori joutuu rakentamaan maailmankuvansa yhdistelemällä ympäröivän yhteiskunnan ja oman etnisen ryhmänsä arvoja ja näkemyksiä. (Räty 2002, 169.)

Vaikka maahanmuuttajanuoria pidetään yleensä hyvinä sopeuttajina, myös he voivat syrjäytyä. Nuori muuttaa Suomeen vanhempiensa päätöksestä, mikä on nuorille kova paikka identiteetin kehittyessä. Nuoren elämätilanne voi olla erittäin ristiriitainen, mikä voi johtaa siihen, että hän alkaa käyttää päihteitä ja joutuu huonoon seuraan. Nuori alkaa hakea ”jengeistä” tukea ja hyväksyntää kyseenalaisella käytöksellä. Maahanmuuttajanuoria yhdistävät usein samantapaiset kokemukset, minkä vuoksi he hakeutuvat toistensa seuraan. Yhdistävinä tekijöinä ovat kielen sijasta vaatteet, musiikki sekä kadulla vallitseva ilmapiiri. (Kirkkohallitus 1999, 64.)

Monikulttuurisuus ei kuvaa asiantilaa, jossa kulttuurit elävät rinnakkain, vaan nimenomaan ryhmien välisiä valtasuhteita, näiden suhteiden sisältöjä ja ennen kaikkia sitä, miten kulttuurinen pluralismi tulisi ihanteellisessa yhteiskunnassa järjestää. (Honkasalo 2007, 11.)

Nuorisotyön tarkoituksena ja tavoitteena on sekä liittää nuoria yhteiskuntaan että antaa nuorille mahdollisuuksia persoonallisuuden, yhteiskunnan ja kulttuurin kehittämiseen. Nuorisotyö on iso organisaatio, joka kehittyy erilaisten tilanteiden mukaan. Nuorisojärjestöt tuottavat hyvin moninaisia toimintoja, joiden lähtökohtina ovat nuorten tarpeet ja vapaaehtoinen ryhmätoiminta. Nuorisotyölle maahanmuuttajanuoret asettavat monia uusia haasteita.

Nuorisotoimessa tarvitaan paljon kulttuuritietoa, jotta voitaisiin tehdä hyvää työtä nuorten sekä heidän vanhempiensa kanssa. Monikulttuurinen nuorisotoiminta ei hyväksy syrjintää eikä rasismia. Monikulttuurinen nuorisotyö toteuttaa tehtävänsä kaikkia ihmisiä ja kulttuureja koskevan ymmärryksen lisäämiseksi. Aktiivinen eri kulttuuritaustaisten ihmisten kohtaamisen edistäminen on yksi osa monikulttuurisen nuorisotoiminnan tavoitteista. (Allianssi 2000, 98.)

Nuorisotoiminnan kohdalla monikulttuurisuus merkitsee yhtäältä toiminnan pitämistä avoimena erilaisille nuorisoryhmille, toisaalta ideologista sitoutumista esimerkiksi yhdenvertaisuuteen. Erilaisten kulttuuristen ja etnisten ryhmien erityistarpeiden huomiointi on oleellista monikulttuurisessa nuorisotyössä.

Yleisesti Suomen evankelis-luterilainen kirkko maamme suurimpana uskontokuntana tukee maahanmuuttajien sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Uskontoon, kasvatukseen tai politiikkaan perustuvissa nuorisotyön muodoissa voidaan ajatuksellisesti erottaa selkeitä eroja. Kristillisen nuorisotyön pohjana on tavalla tai toisella käsitys ihmisestä Jumalan kuvana, ja yhteiskuntakehitys ymmärretään lähinnä jumalallisena johdatuksena. (Nieminen & Värri 1992, 37.)

Maahanmuuttajien kohtaamistapoja varten ei ole, eikä tule valmista kaavaa. Ainoa toimiva ja varma ohje löytyy kirkon Herralta Jeesukselta vuorisäärnassa: Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille. (Matt.7:12).

4.3 Venäjänkielinen kristillinen nuorisotyö

Tarkoituksena oli kertoa yleisesti eri puolilla Suomea tehtävästä venäjänkielisestä kristillisestä nuortentyöstä, mutta valitettavasti löytyi ainoastaan yksi seurakunta, jossa venäläisille nuorille järjestettiin omia kristillisiä nuorteniltoja. Tätä oli vaikea uskoa, mutta apua kysyttiin venäjänkieliseltä pastorilta, joka työskentelee Mikaelan kirkossa nimenomaan venäjänkielisten nuorten kanssa. Hän kertoi, ettei ole koskaan kuullut, että jossain seurakunnassa tehtäisiin vastaavanlaista työtä. Asia tarkistettiin muilta kirkon työntekijöiltä, jotka totesivat tietävänsä vain maahanmuuttajatyöstä, mutta ei erillisestä venäjänkielisestä nuorisotyöstä.

Venäjänkielinen nuorisotyöprojekti alkoi Mellunkylän seurakunnassa vuoden 2002 alussa. Projekti oli suunniteltu jatkumaan vuoden 2004 loppuun asti. Projektia jatkettiin 2005 alusta vielä kolmella vuodella. Sen jälkeen projekti lopetettiin, mutta venäjänkielistä nuorisotyötä päätettiin vielä jatkaa. Nuorisotyön johtajana toimii tällä hetkellä venäjänkielinen pastori, yksi venäjänkielinen vapaaehtoinen nainen sekä suomenkielinen nuorisohjaaja.

Venäjänkielinen nuorisotyö pyrkii tavoittamaan venäjänkielisiä nuoria ja tarjoamaan heille hengellisen kasvupaikan evankelisluterilaisen kirkon piirissä pääkaupunkiseudulla. Venäjänkielisille nuorille pyritään tarjoamaan mahdollisuus kohdata hengelliset kysymykset omassa kulttuuripiirissään ja omalla äidinkielellään. Tämän lisäksi tavoitteena

on avata kirkon ovet venäjänkielisille nuorille nuorteniltojen ja sielunhoidon kautta. Venäjänkielisen nuorisotyön erityishaasteena ja tavoitteena on uusien nuorten tavoittaminen, venäjänkielisen rippikoulun toteuttaminen, isoskoulutuksen ylläpitäminen ja nuorten erityiskysymysten esilletuominen erilaisissa foorumeissa. Tällä hetkellä venäläisille nuorille on järjestetty nuorteniltoja, isoskoulutus, rippikouluja ja nuortenleiri.

Venäjänkielisille nuorille tarkoitetut nuortenillat pidetään viikoittain Mellunmäen seurakuntakeskuksessa, joka sijaitsee Itä-Helsingissä. Nuorteniltojen aiheina ovat erilaiset ajankohtaiset ja hengelliset teemat. Nuortenilloissa pyritään tarjoamaan venäjänkielisille nuorille mahdollisuus kokoontua ja käsitellä hengellisiä ja nuorille tärkeitä kysymyksiä heidän omalla äidinkielellään.

Venäjänkielinen isoskoulutusryhmä kokoontuu joka vuosi venäjänkielisen työn tiloissa. Isoskoulutuksen sisältö vastaa pääasiassa suomalaista isoskoulutusta. Lisäksi isoskoulutuksessa käsitellään maahanmuuttoa sekä kotoutumiseen ja kulttuurien kohtaamiseen liittyviä asioita. Isoskoulutuksen käytyään nuorilla on mahdollisuus toimia isosina venäjänkielisillä rippikoulu – ja perheleireillä.

Venäjänkieliseen rippikouluun kutsutaan nuoria, joiden kielitaito ei riitä rippikoulun käymiseen suomen kielellä sekä yli 15-vuotiaita nuoria, joita suomalainen rippikoulu ei enää tavoita. Rippikouluun kuuluu iltakokootumisia, viikonloppuleiri sekä viikon mittainen leirijakso. Konfirmaation jälkeen nuoret liittyvät oman paikallisseurakuntansa jäseniksi.

Vuosittain järjestetään viikonlopun pituinen venäjänkielinen nuortenleiri. Tänä vuonna leirejä oli kaksi, kesällä ja talvella. Kesäleiri järjestettiin rippikoulun käyneille, ja siellä oli sekä aikuisia että nuoria. Leirillä on runsaasti hengellistä ohjelmaa, jonka avulla käsiteltiin erilaisia Raamatun aiheita. Ohjelmaan sisältyy esimerkiksi erilaisia tehtäviä, jotka antoivat nuorille mahdollisuuden tutustua Raamatun teksteihin itsenäisesti. Leiriläiset saivat tehdä aiheiden pohjalta tiivistelmän, pienen näytelmän, leikin tai piirtää kuvan Raamatun tekstistä.

Venäjänkieliset nuortenleirit eivät eroa paljon suomalaisista nuortenleiristä, koska siellä on paljon samanlaista rippikouluun liittyvää ohjelmaa. Suurin ero on venäjän kielessä, joka on nuorten äidinkieli, ja siksi lähempänä heidän sydäntään ja sieluaan.

4.4 Aikaisemmat tutkimukset

Tarkastelun kohteeksi otettiin tässä tutkimuksessa myös suomalaisten nuorten suhtautuminen ja kiinnostus uskontoa kohtaan. Suomalaisten nuorten uskonnollisuutta on tutkittu paljon. Perehdyin erilaiseen kirjallisuuteen, jossa kerrottiin suomalaisten nuorten uskonnollisuudesta. Seuraavana esitellään muutamia esimerkkejä, joiden avulla tarkastellaan, eroavatko suomalaisten ja venäläisten nuorten asenteet toisistaan. Lisäksi otetaan esille yksi tutkimus, jossa kerrotaan Venäjällä asuvista venäläisten nuorten asenteista.

Ensimmäisessä tutkimuksessa tarkastellaan Kallion kirkon nuoria aikuisia. Tutkimus tehtiin vuosina 2003–2005. Tutkimuksessa oli mukana 500 nuorta aikuista Kallion kaupunginosasta, joita haastateltiin puhelimitse. Näiden aineistojen lisäksi osassa artikkeleista on hyödynnetty Kirkon tutkimuskeskuksen keräämää tuhannen nuoren aikuisen puhelinhaastatteluinestoa koko pääkaupunginseudulla.

Uuden vuosituhannen alussa nuorten aikuisten asenteisiin kirkkoa kohtaan kiinnitettiin enemmän huomiota. On huomattu, että nuoret aikuiset ovat vähemmän aktiivisia tai eroavat kokonaan kirkosta. Helsingin seurakuntayhtymässä ymmärrettiin jo varhaisessa vaiheessa, että ongelmaan ei liity toiminnallinen osuus, vaan uskonnolliseen, arvomaailmaan ja elämäntilanteisiin liittyvät asiat. Samalla huomattiin, että nuorille aikuisille on ollut vähän toimintaa, mikä aiheuttaa kielteisiä asenteita ja välinpitämättömyyttä kirkkoa kohtaan. Tutkimuksen mukaan nuoret aikuiset ovat muita ikäryhmiä vähemmän kiinnostuneita uskonnosta. Selityksenä voidaan pitää yksinkertaisesti vastaajien nuorta ikää. Uskonnollisuus lisääntyy iän ja kokemuksen myötä. (Mikkola, Niemelä, Petterson 2006, 6–48.)

Seuraavassa on muutamia esimerkkejä nuorten aikuisten asenteista uskoa kohtaan pääkaupunginseudulla. Nuorista aikuisista uskoa tai uskontoa pitävät erittäin tärkeänä noin

joka kymmenes nuori. Noin seitsemän prosenttia nuorista aikuisista käy joissain uskonnollisissa tilaisuuksissa. Vain joka kymmenes alle 25-vuotiasta pitää kirkkoon kuulumista tärkeänä todisteena uskoa Jumalaan. Nuoret uskovat voivansa uskoa Jumalaan käymättä kirkossa, koska he eivät pidä sitä tärkeänä uskonnollisena instituutiona. Tämän lisäksi nuoret aikuiset pitävät itseään enemmän henkisinä kuin uskonnollisina ihmisinä. (Niemelä 2006, 49–59.)

Usko on henkilökohtainen asia, eivätkä useimmat nuoret aikuiset koe tarvitsevaansa kirkkoa vahvistaakseen omaa uskoaan. Kirkkoon kuuluminen ei merkitse nuorille suomalaisuutta tai kansalaisuutta, kuten vanhemmille sukupolville kirkon jäsenyys kuuluu suomalaiseen elämäntyyliin ja menoon. Pääkaupunginseudun nuoret eroavat lisäksi muista suomalaisnuorista. Pääkaupunkiseudulla on nuorille paljon erilaisia kiinnostuksen kohteita ja uusia mahdollisuuksia tutustua muihinkin uskontokuntiin. Pienemmillä paikkakunnilla ihmiset eivät uskalla ottaa uusia riskejä ja tarttua uusiin virikkeisiin. Nuoret aikuiset eivät ole vähemmän uskonnollisia kuin vanhempi ikäpolvi, mutta heidän uskonsa on eri tavoin ja ilmenee avoimuutena. Kirkoissa on paljon nuoria, jotka kutsuvat itseään kristityiksi. Olisi tärkeää pitää kiinni juuri heistä, ja antaa heille hieman enemmän aikaa ja huomiota. (Nieminen, Hyvönen 2006, 63–84.)

Toisessa tutkimuksessa puhutaan eri ikäryhmien uskonnollisuudesta. Kyseinen tutkimus tehtiin vuonna 2003, ja siinä tutkittiin suomalaista ja eurooppalaista uskonnollisuutta. Tutkimus kattoi koko Euroopan, ja siinä tarkasteltiin ihmisen arvomaailmaa ja uskomuksia. Suomessa tästä tutkimuksesta vastasi Suomen Gallup Oy. Aineisto kerättiin henkilökohtaisin haastatteluin. Tämän lisäksi on käytetty useita muita tutkimusaineistoja ja kirkon tilastoja.

Tämän tutkimuksen kohderyhmäksi on nostettu nuorten ikäryhmä. Heistä noin 75 prosenttia pitää itseään kristittyinä, 32 prosenttia uskoo yhteen Jumalaan ja 33 prosenttia pitää itseään uskovana. Hengellisissä kysymyksissä nuoret pitävät kirkkoa vastausten antajana ja auktoriteettina. Nuoret eivät koe Raamatun sopivan nykyaikaan. Nuorille kristinusko ei ole enää ainoa ehdoton totuus, vaan nuoret kokevat, että voivat itse rakentaa omaa tulevaisuuttaan ja maailmankatsomustaan erilaisista olevista aineksista. Nuorten uskonnollisuudessa ei ole kuitenkaan tapahtunut suuria muutoksia. Nuoret ovat ol-

leet aina vähemmän uskonnollisia kuin vanhempi sukupolvi. (Niemelä 2003, 192-197, 219.)

Lopuksi tarkastellaan Venäjällä asuvien nuorten uskonnollisuutta kristinuskoa kohtaan. Tämä tutkimus tehtiin vuonna 2004, ja siinä tarkasteltiin venäläisten uskonnollisuutta kommunistivallan romahtamisen jälkeen. Aineisto kerättiin vuodesta 1993 vuoteen 2002. Tähän lopputyöhön on poimittu kuitenkin vain vuoden 2002 tuloksia. Aineiston keruussa käytettiin lomakehaastattelua. (Kääriäinen 2004, 64.)

14 prosenttia nuorista sanoo olevansa uskossa. 49 prosenttia nuorista ei koskaan osallistu jumalanpalvelukseen. Suurimmalla osalla uskovista on jonkinlainen uskonnollinen kotikasvatus. Venäjällä on vähän sellaisia uskovaisia, jotka tulisivat uskoon uskonnollisen vaikutuspiirin ulkopuolelta. Jumalaan uskovien osuus ei lisääny iän lisääntyessä, kuten Suomessa. Nuorista noin 61 prosenttia uskoo Jumalaan. Kun käsitystä Jumalasta selitetään tarkemmin, ilmenee, että Jumalaa pidetään enemmän eräänlaisena elämänvoimana kuin oikeana Jumalana. Nuorin ikäluokka on ensimmäinen, joka elää ilman kommunistista ja ateistista kasvatusta. He ovat kasvaneet olosuhteissa, joissa uskonnolla on ollut positiivinen asema yhteiskunnassa. Uskonnon harjoittamisella on ollut myös suuri vaikutus nuorten uskonnollisuuteen, mutta uskonnon perustiedot ovat kuitenkin hatarat. Vain 24 prosenttia nuorista uskoo, että Jeesus on ollut olemassa. (Kääriäinen 2004, 94, 117, 110–111.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimuksen tavoitteet, lähtökohdat ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää venäläisten nuorten asenteita ja kiinnostusta venäjänkielistä kristillistä nuorisotyötä kohtaan ja sen vaikutusta heidän elämäänsä. Tutkimuksen tärkeänä tavoitteena oli tarkastella venäläisten nuorten kokemuksia kristinuskoa kohtaan. Samalla olennaisena taustatietona selvitettiin nuorten aiempaa suhtautumisen kirkkoon ja kirkolliseen työhön heidän vielä asuessaan Venäjällä.

Opinnäytetyön lähtökohtana olivat 16–21-vuotiaiden venäläisten nuorten kokemukset venäjänkielisestä kristillisestä nuorisotyöstä. Nuorilta kysyttiin viiteen teemaan liittyviä kysymyksiä. Jokainen teema käsittelee tutkimuksen kahta pääkysymystä. Pääkysymykset ovat (LIITE 1):

- 1) Mitä kokemuksia nuorilla on venäjänkielisestä kristillisestä nuorisotyöstä?
- 2) Minkälainen on nuoren usko Jumalaan ja miten se vaikuttaa hänen jokapäiväiseen elämäänsä?

5.2 Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus

Lähtökohtana kvalitatiivisessa tutkimuksessa on todellisen elämän kuvaaminen. Tähän sisältyy ajatus, että todellisuus on moninainen. Tutkimuksessa on kuitenkin otettava huomioon, että todellisuutta ei voi pirstoa mielivaltaisesti osiin. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsijärvi 2000, 152.) Tässä opinnäytetyössä nuorten kertomukset on otettu suoraan heidän elämästään. Haastattelujen analyysi on rakennettu kokemusten pohjalta. Haastattelujen vastaukset analysoitiin laadullisen menetelmän mukaan.

5.3 Aineiston kerääminen

Kvalitatiivinen tutkimus on luoneeltaan kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, ja aineisto kerätään luonnollisissa tilanteissa. Tutkimukseni aineistonkeruumenetelmä oli henkilökohtainen haastattelu. Valitsin menetelmäksi haastattelun, koska sen etuna on joustavuus, ihmisen henkilökohtainen tapaaminen ja kysymysten tarkentaminen. Haastattelun aikana minulla oli mahdollisuus toistaa kysymys, oikaista väärinkäsityksiä ja kysyä tarkentavia kysymyksiä.

Tutkimuksen aineistokeruumenetelmänä käytin puolistrukturoitua haastattelua. Eskolan ja Suorannan (1998) mukaan puolistrukturoiduissa haastatteluissa kysymykset ovat kaikille samat, mutta vastauksia ei ole sidottu vastausvaihtoehtoihin, vaan haastateltavat voivat vastata omin sanoin. Puolistrukturoiduille menetelmille on siis ominaista, että jokin haastattelun näkökohta on lyöty lukkoon ja osa ei.

Henkilökohtaisen haastattelun etuna havaitsin, että siinä haastateltava toimi eräänlaisena subjektina, joka toi esille itseään koskevia asioita vapaasti. Haastattelun suunnittelussa ja aikataulussa ilmeni myös haasteita, joita en osannut odottaa. Ensimmäinen ongelma oli se, että nuoria oli vaikea saada osallistumaan haastatteluun. Usein kävi niin, että sovitimme nuoren kanssa tapaamisajan ja -paikan, nuori perui sen viime hetkellä. Yleinen syy peruutukselle oli ajanpuute. Toinen yleinen syy oli nuorten pelko haastattelua ja kysymyksiä kohtaan. Monissa tutkimuksissa mainitaan, että venäläisissä ihmisissä piilee pelko viranomaisia ja erilaisia haastatteluja kohtaan, joissa kysellään heidän henkilökohtaisesta elämästään.

Haastattelujen aikana osa nuorista oli varautuneita kysymyksiä kohtaan, eivätkä he halunneet kertoa paljon itsestään. Kuitenkin haastattelun aikana ilmapiiri yleensä muodostui rennoksi ja aidoksi, vaikka nuorten pelko kysymyksiä kohtaan oli läsnä. Osa haastateltavista kuitenkin oli huomattavasti avoimempia alusta alkaen, ja heidän kanssaan syntyi syvällisiä ja pitkiä keskusteluja.

Suurin haaste henkilökohtaisessa haastattelussa on saada ihmiset kiinnostumaan tutkimuksesta ja samalla luoda rauhallinen ja turvallinen ilmapiiri haastattelutilanteeseen. Kuitenkin Hirsijärvi ja Hurme (2000) toteavat, haastattelussa on suuremmat mahdolli-

suudet motivoida henkilöitä kuin lomaketutkimuksessa. Uskon, että tein oikean valinnan tiedonkeruumenetelmässä, vaikka koinkin tehtävän haastavaksi.

Puolistrukturoissa haastattelussa keräsin erilaisia teorioita ja aikaisempia tutkimuksia liittyen venäläisiin, uskontoon ja ylipäänsä maahanmuuttajiin. Erityisenä haasteena oli löytää tähän tutkimukseen liittyvää relevanttia aineistoa. Lähdekirjallisuutta on saatavilla laajemmista aiheista, mutta useita kirjoja jouduttiin karsimaan, koska ne eivät käsitelleet tutkimukseni aihetta riittävän läheisesti.

5.4 Puolistrukturoitu haastattelujen toteuttaminen

Opinnäytetyön tutkimusta varten haastateltiin kahdeksaa venäläistä nuorta iältään 16–21. He osallistuvat Itä-Helsingin Mellunmäen seurakunnan järjestämiin venäjänkielisiin nuorteniltoihin. Tutkimukseen osallistuneet nuoret valitsin seuraavien kriteerien mukaan: heidän tuli olla 15–21-vuotiaita, rippikoulun ja konfirmaatioon suorittaneita sekä heillä tuli olla kokemuksia venäjänkielisistä nuortenilloista.

Tutkimuksen kysymykset eivät olleet helppoja, ja siksi pyrin järjestämään rauhallisen ja turvallisen haastattelupaikan. Useimmat haastattelut tehtiin kirjastossa tai kahvilassa. Haastattelut kestivät 60–90 minuuttia. Haastattelut käytiin venäjäksi, koska se on nuorten äidinkieli, jolla heidän on helpompi kertoa syvällisistä ja henkilökohtaisista asioista.

Nuorille kerrottiin haastattelun alussa, miksi tutkimus tehdään ja mihin tarkoitukseen sitä käytetään. Lisäksi heille kerrottiin, että tutkimus on luottamuksellinen. Haastattelun aikana käytettiin lomaketta, johon oli kirjoitettu kysymykset. Muistinpanovälineinä oli kynä ja paperia. Haastattelussa ei käytetty nauhuria, koska se saattaisi pelottaa nuoria, ja tekstin litterointi olisi hankalaa. Koska haastateltavia ei ollut paljoa, vastausten kirjoittaminen käsin ei ollut vaikeaa. Haastattelussa keskustelu oli vapaamuotoista, koska monet nuoret halusivat kertoa omasta elämästään ja muistakin kokemuksista. Ennalta laaditut kysymykset muodostivat kuitenkin haastattelun rungon, ja haastattelua vietiin eteenpäin niiden avulla.

Haastattelijan rooli ja käyttäytyminen haastattelussa on todella tärkeää, koska monien vastausten monipuolisuus riippuu haastattelijasta ja hänen kommunikointitaidostaan. Nuorten mielestä oli tärkeää, että heitä kuunneltiin, ja että he saivat puhua niin paljon kuin tarvitsivat.

Puolistrukturoitu haastattelun runko käsittelee seuraavia teemoja: nuorten taustatietoja, kokemuksia kirkkoa kohtaan maahanmuuttoa ennen ja sen jälkeen, uskonnon vaikutusta henkilökohtaiseen elämään, omia toiveita ja kehittämisideoita venäjänkieliseen kristilliseen nuorisotyöhön. Haastattelu on jaettu kolmeen pääteemaan, jotka käsittelevät tutkimuksen tärkeintä ja olellisinta pääkysymystä: Kuinka venäjänkielisillä kristillisellä nuorisotyöllä voidaan vaikuttaa nuorten elämään ja uskonnollisuuteen? Pääteemat ovat seuraavat:

- 1) tämänhetkinen kokemus luterilaista kirkkoa kohtaan
- 2) suhde Jumalaan
- 3) nuoren kokemus venäjänkielistä nuorisotyötä kohtaan.

5.5 Aineiston analyysi

Laadullisessa tutkimuksessa voidaan lähteä liikkeelle mahdollisimman puhtaalta pöydältä ilman ennakoasettamuksia tai määritelmiä. Tutkimusanalyysin päättelymetodiksi valittiin induktiivinen päättely eli aineistolähtöinen menetelmä. Laadullisessa tutkimuksessa tarvitaan kahdenlaisia teorioita. Ensinnäkin tarvitaan jokin taustateoria, jota vasten aineistoa tarkastellaan. Toiseksi aineistojen tarjoamat lähes rajattomat tulkintamahdollisuudet edellyttävät, että tutkijalla on mielessään kysymyksiä, joihin vastauksia etsitään. Tällaiset kysymykset edellyttävät tulkintateoriaa, joka ohjaa tutkijan valintoja ja sitä mitä hän aineistosta etsii. (Sulkunen & Kekäläinen 1992, 11.)

Aineistolähtöistä menetelmää käytettiin tutkimuksen analyysissa, koska se sopii siihen parhaiten. Eskolan ja Suorarannan (1998) mukaan kvalitatiivisen tutkimuksen yksi erityispiirre on juuri se, että siinä usein edetään induktiivisesti, aineistolähtöisesti yksittäisestä yleiseen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa oli mahdollisuus toteuttaa kumpaakin käsitystä teorian luonteesta, sekä päämääränä että välineenä. Teoria voi toimia välinee-

nä, jonka avulla kerätystä aineistosta pysty rakentamaan tulkintoja ja jonka avulla tulkintojaan voi esittää tieteellisessä muodossa. (Eskola & Suoraranta 1998, 83.)

Aineistolähtöistä analyysiä kuvataan kolmivaiheiseksi prosessiksi, johon kuuluu 1) aineiston redusointi eli pelkistäminen, 2) aineiston klusterointi eli ryhmittely ja 3) abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen (Tuomi 2003, 108.) Tässä tutkimuksessa on pyritty käyttämään näitä vaiheita ja analysoimaan aineistoa niiden avulla.

Haastattelut kirjoitettiin muistiin venäjän kielellä, ja kaikki tarvittava käännettiin suomen kielelle. Translitteroitua tekstiä kertyi yhteensä 30 sivua kirjoitettuna fonttikoolla 12. Haastateltavat identifioitiin merkeillä H1 – H8.

Tutkimuksen suunnitteluvaiheessa päädyttiin puolistrukturoitu haastatteluun siksi, että haastattelu kohdennetaan tiettyihin teemoihin, joista keskustellaan. Puolistrukturoitu haastattelu lähtee oletuksesta, että kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia ja tunteita voidaan tutkia samalla menetelmällä. Puolistrukturoitu haastattelussa on oleellista, että yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Puolistrukturoitussa menetelmässä haastattelun aihepiirit eli teema-alueet ovat kaikelle samat. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47–48.)

Teemoittelulla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa sitä, että analyysivaiheessa tarkastellaan sellaisia aineistosta nousevia piirteitä, jotka ovat yhteisiä usealle haastateltavalle. Tämän lisäksi esiin nousee tavallisesti useita muita teemoja, jotka ovat toisinaan lähtöteemoja mielenkiintoisempia. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 173.)

Haastattelun vastauksista nousevia teemoja käsittelivät ainoastaan niitä asioita, joihin hain tietoa tutkimusta varten: kokemus kirkkoa kohtaan ennen maahanmuuttoa ja sen jälkeen, uskon vaikutus omaan elämään ja omia toiveita nuorten venäjänkieliseen työhön. Näistä teemoista tuli pääotsikot, joihin kokosin nuorten vastaukset, joista kerrotaan tarkemmin tutkimustuloksissa.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Ensimmäiseksi esitellään nuorten taustatiedot. Toiseksi kuvataan nuorten suhtautumista luterilaiseen seurakuntaan Venäjällä. Kolmas osio on tutkimuksen tärkein – nuorten kokemukset ja mielipiteet kristinuskosta ja sen vaikutuksesta heidän henkilökohtaiseen elämäänsä. Viimeisessä osiossa kuvataan nuorten omia toiveita ja kehittämideoita venäläisten nuorten kristilliseen työhön.

6.1 Venäläisten nuorten taustatiedot

Haastattelussa oli yhteensä kahdeksan venäläistä nuorta. Nuorin oli 16-vuotias tyttö ja vanhin 21-vuotias poika. Kaikki heistä asuvat Itä-Helsingissä. Ryhmästä yksi nuori on asunut Suomessa alle vuoden, muut neljästä kymmeneen vuoteen. Kaikki nuoret puhuivat hyvin suomea ja opiskelivat eri oppilaitoksissa, kuten peruskoulussa, lukiossa, ammattikoulussa ja ammattikorkeakoulussa. Heistä yksi oli työttömänä, ja yksi nuori oli opiskellut suomen kieltä kevään aikana ja aikoi jatkaa sitä seuraavana syksynä.

Kaikki nuoret olivat muuttaneet Suomeen vanhempien kanssa. Kaikilla nuorilla oli joko inkeriläiset juuret, tai vanhemmat olivat saaneet töitä Suomesta. Vain kaksi nuorta oli kuulunut venäläiseen luterilaiseen seurakuntaan, loput eivät kuuluneet mihinkään seurakuntaan asuessaan Venäjällä. Nämä kaksi nuorta olivat kotoisin Karjalasta, jossa luterilaisuudella on pitkä historia, ja luterilaisen seurakunnan toiminta on hyvin järjestetty. Muut nuoret olivat asuneet Pietarin tai Moskovan alueella, missä luterilaisuudella ei ole yhtä vahvaa asemaa kuin ortodoksisuudella. Suomeen tultuaan nämä nuoret alkoivat käydä luterilaisessa seurakunnassa ja konfirmaation jälkeen tulivat sen jäseniksi.

6.2 Venäläisten nuorten kokemukset kirkosta ennen maahanmuuttoa

Tämän kysymyksen tarkoituksena oli selvittää nuorten kokemuksia ja kiinnostusta luterilaista kirkkoa kohtaan heidän asuessaan Venäjällä. Tutkimuksen varten koin tärkeäksi tietää, millaisia asenteita ja ennakkokäsityksiä kristinuskosta venäläiset nuoret toivat mukanaan muutettuaan asumaan Suomeen. Kysymyksen aikana nuorilta koetettiin sel-

vittää, ovatko he käyneet luterilaisessa seurakunnassa, millaisena instituutiona he sen kokivat, ja mihin erilaisiin toimintoihin he olivat osallistuneet.

Nuorten vastaukset olivat kuvaavia ja antoivat paljon lisätietoa heidän nykyisistä asenteistaan kirkollista ja hengellistä elämää kohtaan. Kahdeksasta ihmisistä kaksi vastasi, että he olivat osallistuneet Karjalassa luterilaisen seurakunnan toimintaan. He kokivat sen mielenkiintoiseksi paikaksi ja sanoivat kirkkoa toiseksi kodikseen. Näiden nuorten perheet ovat kristittyjä, joka kertoo sitä, että nuorilla on ollut lapsuudesta asti tuttua käydä kirkossa ja olla mukana sen toiminnassa aktiivisesti. Yksi haastateltavista vastasi käyvänsä vain kesäisin suomalaisten järjestämällä seurakunnan leireillä, muuten ei ole osallistunut muuhun kirkolliseen elämään. Kaksi nuorta vastasi, että eivät ole osallistuneet jumalanpalveluksiin, mutta kävivät kirkon järjestämässä pyhissä toimituksissa kuten häissä ja hautajaisissa. Niiden kautta he tutustuivat kirkon elämään, mutta silti kirkon opetukset jäivät heille silti tuntemattomiksi.

En osallistunut jumalanpalveluksiin, mutta kävin kirkollisissa häissä, osallistuin hautajaisiin ja kävin viettämässä pääsiäistä ortodoksikirkossa. (H7)

Kolme nuorta vastasi, että kirkossa käyminen ei ollut heidän tapaistaan Venäjällä asuessaan. Nuorten mielestään se ei kuulunut nuorten kulttuuriin ja elämänmenoihin.

Asuttuani Venäjällä minulla ei ollut aikaa käydä kirkollisissa tapahtumissa ja totta puhuen, minä en ollut oikein kiinnostanut kirkollisista asioista. (H2)

6.3 Nykyiset asenteet kirkollista ja hengellistä toimintaa kohtaan

Seuraava kysymys liittyi nuorten tämän hetkisiin asenteisiin hengellistä ja kirkollista elämää kohtaan. Tähän kysymykseen nuorilla oli erilaisia mielipiteitä ja asenteita. Nuoret voidaan jakaa vastausten perusteella kahteen ryhmään. Ensimmäinen ryhmä vastasi kysymykseen nopeasti ja yksipuolisesti, kun taas toinen ryhmä oli syvästi kiinnostunut uskosta ja hengellisistä asioista ja haluaisi pohtia asiaa ja keskustella siitä haastattelijan kanssa. Translitterointivaiheessa keskustelusta poimittiin tärkeimpiä asioita, jotka liittyvät tutkimukseen.

Vastauksissa kaikkia nuoria yhdisti sama asia: he kaikki vastasivat, että ovat kiinnostuneita ja kiitollisia venäjänkielisestä kristillisestä nuorisotyöstä. He kokivat asian tärkeäksi ja korvattomaksi. Yksi nuorista vastasi, että hän kokee sen tärkeäksi identiteetin kehityksen kannalta. Hän kokee itsensä tärkeäksi ja hyväksytyksi oman äidinkieltään puhuvien kesellä.

Nuorista vain muuttama henkilö osallistuu muuhunkin venäjänkieliseen kristilliseen toimintaan, kuten jumalanpalveluksiin ja erilaisiin kerhoihin. Nuoret vastasivat, että kristillisestä venäjänkielisestä työstä Itä-Helsingissä on hyötyä, ja sitä pitää jatkaa ja kehittää. Kuitenkin monia nuoria kiinnostaa vain muutamaa kristillinen työmuoto. Nuorista vain muutama tunsi muita kirkon palveluja ja etuja. Toiset nuoret osallistuvat vain nuorteniltoihin viikoittain, mutta he eivät tieneet mitään muusta kirkon toiminnasta.

Olen kiinnostunut kaikista kirkon toiminnoista, varsinkin venäjänkielisestä nuorisotyöstä.(H1)

Tunnen joitakin kirkon venäjänkielisiä palveluja ja toimintoja, mutta en ole oikeastaan kiinnostunut niistä.(H3)

Olen aktiivinen kävijä ja osallistuja. Tähän vaikuttaa sekin, että äitini on töissä Mikaelinkirkossa.(H4)

6.4 Nuorten kiinnostus venäjänkielistä nuortetoimintaa kohtaan

Tähän kysymykseen nuoret vastasivat monipuolisimmin. Monet heistä olivat innoissaan siitä, että he pystyvät vaikuttamaan ja antamaan palautetta venäjänkielisestä nuorisotyöstä.

Kaikki nuoret iloitsivat ja olivat tyytyväisiä venäjänkieliseen nuortetoimintaan. Kaikkien mielestä siitä on hyötyä ja sitä tarvitaan, jotta Suomessa olisi helpompaa sopeutua tutustumalla muihin venäjänkielisiin nuoriin. Kaikki nuoret löysivät venäjänkielisiä uusia ystäviä ja uusia harrastuksia nuortetoiminnan kautta. Vaikka nuorista seitsemän on asunut Suomessa melko pitkään, he eivät kuitenkaan halunneet tehdä venäjänkielisestä nuorisotyöstä monikulttuurista. He halusivat pitää sen erillisenä toimintana, missä saa puhua venäjää eikä tarvitse puhua muita kieliä. Kaikki nuoret eivät pitäneet tutustumista

muihin maahanmuuttajiin mielenkiintoisena asiana kutsumalla heitä mukaan heidän venäjänkieliseen nuorteniltaan. He kokivat suomen kielen puhumisen venäjän sijaan tylsäksi asiaksi. Heidän mielestään heillä oli oikeus rentoutua ja tuntea itsensä vapaaksi muiden venäjänkielisten keskellä.

Näistä nuorista jokainen oli käynyt rippikouluun ja suorittanut konfirmaation. Tämän jälkeen he osallistuivat erilaisille leireille vapaaehtoisena tai isosena. Kuitenkin lähes puolet nuorista tunsu huonosti Raamattua, kristinuskon perusajatuksia, 10 käskyä ja muuta kristillistä ja hengellistä elämää.

Olen kiinnostunut vain nuortenilloista ja erilaisista kerhoista, joissa voi askarrella ja olla ystävien kanssa.(H2)

Käyn joskus nuortenilloissa, jos ei ole muuta tärkeää tekemistä. Pidän kuitenkin enemmän leireistä, joissa voi olla ystävien kanssa. Haluaisin enemmän vapaa-aikaa leireillä ja vähemmän Raamatunopetusta ja hartaushetkiä.(H6)

Aloin käydä nuortenilloissa, koska minun paras ystäväni kävi siellä. Nuortenillan kautta menin venäjänkieliseen rippikouluun ja sitten pääsin isoseksii. Nuortenillat ovat kivoja, mutta haluaisin ja kaipaisin jotain toimintaa, joka ei ole kristillistä. (H7)

Tulin nuorteniltaan, koska ystäväni pyysi minua sinne, muuten en olisi tullut. Käyn siellä, koska voin tavata ystäviä ja olla viettää aikani kaveriporukassa.(H8)

Minusta on tärkeää, että Helsingissä on kristillistä venäjänkielistä nuorisotyötä. Yksi syy voi olla se, että siellä on venäjänkieliset työntekijät, joiden kanssa voi aina jutella ja saada jonkinlaista sielunhoitoa omalla äidinkielellä.(H4)

6.5 Venäläisten nuorten omat toiveet venäjänkieliseen nuorisotyöhön

Nuorten kokemukset venäjänkielistä nuorisotyötä kohtaan oli kaikista positiivisin. Kaikki nuoret toivoivat sen jatkuvan ja kehittyvän. Tässä kysymyksessä annoin nuorille mahdollisuuden toivoa muutosta ja kehitystä venäjänkieliseen nuorisotyöhön. Tämän kysymyksen aikana monet nuoret menivät hiljaisiksi, eivätkä osanneet vastata siihen. He kokivat kysymyksen vaikeaksi ja turhaksi. Jotkut sanoivat, että he eivät näe mitään

toivoa, että venäjänkieliseen nuorisotyöhön tulisi muutoksia, mutta samanaikaisesti heidän suhtautumisensa oli positiivista eikä negatiivista.

Venäjänkielinen pastori toivoi, että nuoret vastaisivat tähän kysymykseen monipuolisesti, jotta muutos voisi tapahtua ja se olisi hyödyllinen nuorten hengelliselle kasvulle. Nuorteniltaan tulee erilaisia nuoria erilaisista taustoista. Jotkut nuoret tulevat hakemaan hengellistä kasvua ja opetusta, toiset taas pitämään hauskaa ja näkemään ystäviä. Kaikilla nuorilla on erilaiset ajatukset ja tarpeet. Siksi on erittäin tärkeää, että juuri tämän kysymyksen aikana selviäisi, mitä nuoret todella tarvitsevat ja toivovat.

Huomasin kysyttyäni tämän kysymyksen, että sitä olisi pitänyt avata tarkemmin ja selvittää nuorille, mitä haluttiin tietää. Yllätyin, että monille kysymys oli epäselvä, eivätkä nuoret alkaneet heti luetella useita asioita. He miettivät hetken ja kysyivät tekijältä, millaisia asioita pitäisi sanoa.

Haluaisin enemmän leirejä, kuten esimerkiksi perheleirejä.(H2)

Toivon enemmän tavallisia nuorteniltoja ja urheiluleirejä.(H3)

Leirillä on liian vähän vapa-aikaa ja liian paljon hengellistä toimintaa.(H7)

Nuorille järjestetään liian vähän leirejä ja retkiä.(H8)

Haluaisin enemmän leirejä ja vapaa-aikaa nuorteniltojen aikana.(H6)

Kahdeksasta nuorista vain kolme nuorta puhui muutoksista hengellisissä asioissa ja toivovat lisää hengellistä kasvua.

Toivoisin lisää raamattutunteja ja muuta hengellistä toimintaa. En osaa sanoa tarkemmin minkälaista toimintaa, koska kirkossa käyminen minulle on uusi asia. Kuitenkin toivoisin monipuolista ohjelmaa nuorteniltoihin. Tämän lisäksi haluaisin enemmän hengellisiä ja tavallisia leirejä.(H1)

Nuortenilloista puuttuu vanhempien ihmisten kunnioittaminen. Monet nuoret tulevat vain syömään ilmaista välipalaa. Toivoisin lisää raamattutunteja ja hartauksia.(H5)

Venäjänkielisestä kristillisestä nuorisotyöstä puuttuu jotain. En osaa sanoa tarkemmin mitä, mutta siitä puuttuu jonkinlainen vetovoima. Nuorilla ei ole kiinnostusta uskontoa kohtaan. He eivät tule nuorteniltaan hakemaan hengellistä kasvua, vaan pitämään hauskaa muiden nuorten kanssa. Monet

nuoret lopettavat nuortenilloissa käymisen, koska heillä on siellä tylsää. Minusta ensin pitää etsiä ja kehittää tämä vetovoimatekijä, joka puuttuu tästä työstä. (H4)

6.6 Kristinuskon vaikutus nuorten elämään

Koko haastattelun vaikein kysymys oli uskon vaikutus nuorten omaan elämään. Tässä osiossa kysymyksiä oli kaksi, yksi liittyi uskon vaikutukseen omassa elämässä ja toinen uskoko nuori Jumalaan. Nämä molemmat kysymykset liittyvät toisiinsa: ne eivät esiinny erillään, koska jos ihminen uskoo, se vaikuttaa koko hänen elämäänsä ja moniin valintoihin. Jokaisen nuoren vastaus oli erilainen. Nuorten vastausten translitteroiminen vei paljon aikaa, koska vastaukset olivat monimutkaisia ja epäselviä, vaikkapa ne olivat venäjäksi.

Kahdeksasta nuoresta vain yksi vastasi olevansa uskossa. Uskolla oli suuri vaikutus hänen elämäänsä. Haastattelussa tällä nuorilla oli varma asenne omaa uskoa kohtaan.

Usko Jumalaan on minun jokapäiväinen elämäni. Olen aktiivinen kirkossa kävijä ja rukoilen päivittäin. Jumala on minun kanssani joka päivä. Sen takia koen venäjänkielisen työn tärkeäksi, koska siellä voin puhua vapaasti uskonasioista venäjänkielellä ja saada tarvittaessa sielunhoitoa.(H1)

Muiden nuorten vastaukset olivat seuraavat:

Usko on yksi näkökulma elämään, omaan elämään se ei vaikuta mitenkään.(H2)

Usko Jumalaan vaikuttaa minun elämääni, mutta tällä hetkellä en ole uskossa. Tällä hetkellä 10 käskyllä on suuri rooli elämässäni.(H4)

Haluaisi sanoa, että uskonnolla on suuri merkitys elämässä, mutta en voi sanoa näin. Uskon vain.(H5)

Uskon, mutta ei oikeasti tiedä mihin, ja usko ei vaikuta elämääni. (H8)

Muiden nuorten vastaukset olivat monimutkaisempia ja vaikeasti ymmärrettäviä. Haastattelun aikana nuoria pyydettiin kertomaan lisää heidän omasta uskostaan ja sen vaikutuksesta. Silti nuoret eivät avautuneet haastattelijalle kokonaan. Heitä oli toisinaan vaikea ymmärtää, koska jotkut nuorista vastasivat ristiriitaisesti. Kysymykseen, mitä muu-

toksia he haluaisivat venäjänkieliseen nuorteniltaan monet nuoret vastasivat, että haluaisivat enemmän hengellistä toimintaa, mutta kysymykseen uskosta ja sen vaikutuksesta he vastasivat, että usko ei vaikuta heidän elämäänsä. Haastattelun aikana tekijä yritti selventää nuorille tätä asiaa. Yli puolet heistä vastasi kuitenkin, että usko Jumalaan ei vaikuta heidän elämäänsä, mutta he haluaisivat kuitenkin osallistua raamattutunneille ja kasvaa hengellisesti.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia venäläisten nuorten kiinnostusta ja kokemuksia ylipäänsä luterilaista kirkkoa ja venäjänkielistä kristillistä nuorisotyötä kohtaan sekä sen vaikutusta heidän elämäänsä. Tutkimuksen tärkeänä tavoitteena oli selvittää venäläisten nuorten asenteita ja kiinnostusta kristinuskoa kohtaan.

Tutkimuksessa haastateltiin kahdeksaa venäläistä nuorta. Kysymyksiä oli yhteensä viisi, jotka jakaantuivat eri teemoihin. Pääkysymyksenä oli: Kuinka venäjänkielisellä kristillisellä nuorisotyöllä voidaan vaikuttaa nuorten elämään ja uskonnollisuuteen? Haastattelujen kautta saatiin vastauksia tähän tärkeään ja ajankohtaiseen kysymykseen. Näiden haastattelujen perusteella ei voi tehdä yleistäviä johtopäätöksiä kaikista venäläisistä nuorista, mutta näiden nuorten vastauksia oli tärkeää ja oleellista saada venäläisen kristillisen nuorisotyön kehityksen varten.

Haastattelu tapahtui henkilökohtaisesti ja yksitellen, mutta silti monien nuorten vastaukset ja mielipiteet olivat samankaltaisia. Jotkin vastaukset ihmetyttivät minua ja jouduin esittämään täydentäviä kysymyksiä. Aiheeseen liittyvä kirjallisuus ja aiempien tutkimusten taustateoriat auttoivat ymmärtämään nuorten asenteita paremmin. Tutkimuksessa käytettiin laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Kyseinen menetelmä sopi tutkimukseen, koska se on ihmisläheinen ja edellyttää luovuutta. En nähnyt hyväksi laatia haastateltavien vastauksista taulukkoa, koska haastateltavia oli vähän, eikä prosenttilukujen käyttö ollut tarkoituksenmukaista. Tutkimuksen tuloksiin vaikutti nuorten oma kiinnostus ja halu vastata kysymyksiin. Ajan ja paikan sopiminen aiheutti jonkin verran ongelmia ja haasteita, ja tämä vaikutti myös nuorten kiinnostukseen. Silti koin haastattelut onnistuneiksi, ja tutkimusongelmat saivat hyvän ja perustellun vastauksen.

Haastattelun aikana oli havaittavissa, etteivät nuorten vastaukset eivätkä täsmänneet heidän edellisten vastauksien kanssa. Monet nuoret vastasivat, että ovat kiinnostuneet kristinuskosta ja uskovat Jumalaan. Kuitenkin vain yksi haastateltavista suostui vastamaan kysymykseen, kuinka usko Jumalaan vaikuttaa hänen elämäänsä. Nuorten vastauksissa on suuria ristiriitaisuuksia: kuinka voi uskoa Jumalaan ellei se ei vaikuta mitenkään omaan elämään?

Kimmo Kääriäisen kirjassa ”Ateismin jälkeen, uskonnollisuus Venäjällä” (2004) puhutaan siitä, kuinka nuorten vähäinen kiinnostus uskonnolliseen sitoutumiseen johtuu ainakin osittain vanhempien sukupolvien omasta epäilystä sen suhteen. Uskonnollisen perinteen siirtäminen on tärkeää ympäristössä, jossa uskonto nähdään yhä enemmän vain yksilö koskevana yksityisasiana. Valinnanvapauden antaminen lapsille tarkoittaa monessa tapauksessa sitä, että vanhemmat kieltäytyvät toimimasta uskonnollisen perinteen välittäjänä. (Kääriäinen 2004, 32.) Tämä on yksi syistä, miksi monille venäläisille nuorille uskonto on uusi ja epämääräinen asia. Alussa tutustuminen omaan uskontoon tapahtuu vanhempien kautta. Jos vanhemmat eivät ole tietoisia siitä tai eivät ole kiinnostuneet hengellisestä elämästä, nuori tutustuu uskontoon koulussa tai ympäröivän ympäristön kautta. Haastateltavat nuoret tutustuivat kristinuskoon paremmin vasta tultuaan Suomeen. Haastatelluista vain yksi tyttö oli uskossa tullessaan Suomeen, mutta muut nuoret olivat epä tietoisia kristinuskosta ja maan hengellisestä elämästä. Nuorten vanhemmat olivat kuitenkin antaneet heille vapaat kädet tutustua uskontoon itsenäisesti.

Ateismille oli Neuvostoliitossa tiukat kriteerit. Ei riittänyt, että henkilö ei uskonut Jumalaan, vaan hänen tuli myös kyetä perustelemaan oma ateistinen vakaumuksensa. Haastattelussani nuoret eivät osanneet perustella sitä, että he ovat uskossa, mutta tällä hetkellä uskonto ei vaikuttanut heidän elämäänsä. Yritin monesti kysyä, miten tarkemmin se vaikuttaa heidän elämänsä valintoihin, mutta vastaukseksi saatiin vain, että usko ei vaikuta heidän elämäänsä. Yksi haastateltava vastasi uskovansa johonkin, mutta ei osannut sanoa tarkemmin mihin.

Nuorempaa polvea edustava teologian tohtori Maija Turunen (2007) päätyi tutkimuksessaan johtopäätökseen, että venäläisnuorten elämässä uskonnolla on hyvin pieni rooli. Turusen mukaan uskonto on valtaosalle pikemmin henkinen rakennelma tai filosofinen järjestelmä kuin uskonjärjestelmä, joka vaatisi toimintaa ja uskonharjoitusta. Siitä huolimatta nuoret arvostavat uskontoa paljon. Turunen toteaa, että vaikka he ovat kriittisiä Venäjän uskonnollisia rituaaleja kohtaan, he pitävät kirkkorakennuksia pyhinä ja mystisinä paikkoina, joita kohtaan tunnetaan pelkoa.

Monet venäläiset pitävät tärkeinä uskonnollisia siirtymäriittejä. Useimmiten tämä tarkoittaa kastetta, avioliittoon vihkimistä tai hautaan siunaamista. Erityisen tärkeänä pide-

tään uskonnollista toimitusta syntymän ja kuoleman yhteydessä. (Kääriäinen 2004, 130.)

Nuorten vastausten ja ajatusten perusteella voi tehdä ainakin yhden johtopäätöksen: venäläisille nuorille on hyvin tärkeää viettää aikaa ystävien kesellä. Venäläiset hakevat ystäviltä läheisyyden ja turvan lisäksi apua ja tukea kotouttamisen vaiheessa. Nuoret tapaavat nuortenilloissa ja saavat olla rauhassa muista huolista ja ongelmista. Nuorteniloissa he saavat puhua venäjää, eikä heidän tarvitse olla huolissaan kielivirheistä ja venäläisen kulttuurin piirteistä. Vieraassa maassa maahanmuuttajan on tärkeä kokea, ettei hän ole yksin, vaan häntä ymmärretään eikä häneltä kysytä miksi hän käyttäytyy tietyllä tavalla. Jokaisen nuoren pitäisi saada tuntea itsensä tärkeäksi omanmaalaistensa keskuudessa. Jokisen (2006) mukaan Jumalalle kaikki kielet ovat rakkaita.

Kun ihminen muuttaa asumaan uuteen maahan, hänen äidinkieltä ei lakkaa säilymättä tärkeiden arvojen lähteenä. Jokaisen Suomeen muuttavan pitää sopeutua tänne. Oman maan juuret vetävät ihmistä puoleensa, ja vaikka nuoret sopeutuvaisetkin Suomet, heillä jää kaipaus omiensa joukkoon. On hyvä, että on edes joku paikka, jossa voi tuntea olevansa ihminen, ei ryssä. (Jokinen 2006, 16, 224, 303.)

Äidinkieli on silta, jonka avulla voimme päästä lähelle toista ihmistä. Oma äidinkieli on ihmisen sydämen kieli. Se on kieli, jolla puhutaan tärkeimmistä asioista, jolla ilmaistaan syvimpiä tunteita ja jonka avulla hahmotetaan koko ympärillä olevaa todellisuutta. Lapsi kasvaa ja kehittyy äidinkieltä varassa, eikä kieltä voida erottaa ihmisen ajattelusta tai tunteista. (Saarelmaa-Maunumaa 2005, 161.)

Venäläisessä kulttuurissa ihmisen lähipiiriin kuuluvat ystävät, sukulaiset ja naapurit. Venäjän kielessä on monta sanaa, jotka viittaavat ystäviin ja ystävyYTEEN. *Drug* on niistä voimakkain. *Drug* on ystävä, joka aina tulee apuun, johon voi luottaa ja jolle voi kertoa kaikki omaan elämään liittyvät salaisuudet ja asiat. Venäläinen sanalasku sanoo: ”En omista sataa ruplaa, vaan sata ystävää”. Rikas ystävyYDEN sanasto vahvistaa sen, miten tärkeä osa ystävyYDellä on eri muodoissaan on venäläisten elämässä. (Vihavainen 2006, 119.)

Venäläisten avoimuus ja emotionaalisuus on tunnettua. Seurustelu ja keskustelu ovat venäläisille tärkeä osa elämää. Venäläisten tunteikkaus on heidän äärimmäisyytensä ilmaus. Venäläisten kansanluonteen tärkeimpiin piirteisiin kuuluu lisäksi kollektiivisuus eli kyky toimia ryhmänä. Tästä löytyy todisteita venäläisestä kansanrunoudesta, sosiologisista tutkimuksista, kirjallisuudesta ja historiallisista lähteistä. (Vihavainen 2006, 95.)

On tärkeää, että on olemassa sellaisia paikkoja nuorille, jossa he voivat käyttää omaa äidinkieletään ja jakaa maahanmuuttokokemuksiaan omien kavereidensa kanssa. Nuorilla on hyvä olla paikka, jossa on turvallinen ilmapiiri, jossa näitä kokemuksia otetaan vastaan kyseenalaistamatta niitä. Maahanmuuttajanuorille järjestettävät erilliset nuortenillat antavat nuorille mahdollisuuden ylläpitää omaa kulttuuria ja poistavat erilaisuuden ja kontrollin tunnetta. Monikulttuurisuus ei merkitse pelkistään työtä maahanmuuttajien parissa ja heidän integroimistaan Suomeen. Aiheeseen pitää perehtyä myös suomalaisten nuorten parissa, vaikkapa maahanmuuttajia ei olisikaan mukana toiminnassa. Valtaväestölle pitää puhua mahdollisimman paljon monikulttuurisuudesta ja sen hyvistä puolista, jotta nuorilta poistuvat ennakkoluulot ja väärät käsitykset monikulttuurisuudesta ja maahanmuuttajuudesta. Tällä vuosisadalla monikulttuurisuuden tulisi olla koko ajan mukana kaikissa toiminnoissa, varsinkin sosiaalialalla, eikä erillisenä teimana ja toimenpiteenä.

Tärkeintä on ihmisten ja heidän elämäänsä vastaanottaminen ihmisten näköisinä. Paavali on osannut tulla tässä työssä lähelle: juutalaisille juutalainen, kreikkalaisille kreikkalainen ja venäläisille venäläinen. (Jokinen 2006, 18.)

Kun suomalainen tekee evankelointityötä venäläisten parissa, on syytä pitää mielessä Venäjän kulttuurin ja kirkkohistorian voimakkuus. Neuvostoliitto ja sen historia eivät ole kadonneet mihinkään. (Jokinen 2006, 58.) Venäläisiltä puuttuu tieto uskosta ja Raamatusta. Evankeliumille on kysyntää venäläisten parissa. Monilla venäläisillä on jatkuvasti mielessä vahva ortodoksisuuden historia, tausta ja kulttuuri. Venäläisille on tärkeää heidän kielensä ja kulttuurinsa arvostus. Kun venäläisyys on irti omista alkupe-
räisistä juurista, kasvaa arvostuksen jano. Paras keino evankeliumin ytimen välittämiseksi on toinen venäläinen. Seurakuntatyön ydin on Kristus. Siinä ei ole kyseessä kansalliset tavat, perinteet ja uskon ulkoiset ilmaukset. Kristukseen ja uskoon tuleminen ei tar-

koita sitä, että ihmisen pitää vaihtaa kulttuuria, vaan se merkitsee arvojen vallankumousta. (Jokinen 2006, 179.)

Evankeliumin opetuksessa venäläinen arvostaa asialleen antautuneisuutta ja asiantunte-
musta. Venäläinen haluaa kuulla ja arvostaa sellaista evankeliumin opettajaa, joka pys-
tyy vastamaan hänen kysymyksiinsä ja toimii hyvänä auktoriteettina. Vastauksissa ve-
näläinen haluaa tietää, miten asia on, eikä useita vaihtoehtoja. (Jokinen 2006, 60.)

Tutkimuksen pääkysymykseen venäläisnuorten asenteista ja kiinnostuksesta kirkkoa
kohtaan voi vastata, että mahdollisuus puhua venäjää, mielenkiintoinen toimintaympä-
ristö ja toiminnan laajentaminen ovat avaintekijöitä, joilla heidän asenteisiinsa voidaan
vaikuttaa. Ne myös auttavat nuoria kasvamaan uskossaan. Nuorisotyön pitäisi lähteä
liikkeelle nuorten omista lähtökohdista. Jos nuoria kiinnostaa leiritoiminta ja yhdessä-
olo, silloin tähän pitäisi panostaa. Jos nuoret taas haluavat pitää omia raamattutuntejaan,
heille voisi antaa tähän mahdollisuuden. Teini-ikäiset nuoret tarvitsevat tukea ja kannus-
tusta varsinkin silloin, kun uskonasioista puhuminen ei ole heille helppoa. Jumalan sana
ja sen sanan vieminen kaikille on kirkon ydintehtävä. Miksi emme antaisi tätä tilaisuutta
mahdollisimman useille nuorille kansallisuudesta riipumatta?

7.1 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksessa on tärkeää sen eettisyys ja luotettavuus. Monesa – projektin vastaavalta
saatu venäjänkielisen papin yhteistietojen kautta olen saanut tietää venäjänkielisestä
nuorisotyöstä. Vuonna 2007 aloitin luomaan kontakteja siihen ja tutustumaan nuorten
kanssa. Vuonna 2009 keväällä kävin nuorten kanssa talvileirillä, joka loi hyvän ja luot-
tettavan suhteen nuorten kanssa. Keväällä toteuttin kaikki haastattelut. Työn luotetta-
vuutta ja eettisyyttä lisää se, että haastatteltavilta kysyttiin etukäteen lupa, ja heidän
henkilöllisyytensä pidetään salassa. Haastattelujen alussa selitettiin, mihin tarkoituk-
seen heitä haastateltiin. Heille kerrottiin, että heidän henkikökohtaiset tiedot eivät tule
mihinkään julki. Haastattelut järjestettiin nuorille sopivan ajan ja paikan mukaan. Kaik-
ki nuorten antamat tiedot kirjoitettiin ylös, ja jokaisesta nuoresta tehtiin uusi lomake.
Haastattelujen aikana ei ollut häiriötekijöitä, jotka olisivat heikentäneet tutkimuksen
luotettavuutta. Vaikeinta haastattelussa oli nuorten tietämättömyys monista asioista,

jotka tulivat hyvin eslle. Esimerkiksi välillä minun pitänyt kysyä saman kysymyksen monta kertaa, jotta nuoret ymmärtäisivät, mitä siinä haetaan. Haastattelut pidettiin venäjänkielellä, joka helpotti sen. Monille nuorille olisi ollut vaikea puhua uskonnon asioista suomen kielellä.

7.2 Pohdintaa

Käsillä olevaa tutkimusta verrattiin muihin samantyyppisiin tutkimuksiin, jotka oli tehty suomalaisten nuorten uskonnollisuudesta. Molemmista tutkimuksista nousi esille se, että suomalaisilla ja venäläisillä nuorilla on melko samanlainen käsitys uskonnosta kansallisuudesta riippumatta.

Kiinnostus ja halu tutustua uskuntoon paremmin tulevat kotoa ja ympäristöstä. Uskon pitäisi saada jonkinlaiset alkujuuret. Suomalaisilla nuorilla tämä alkujuuri on koulu, jossa tutustutaan eri uskontoihin ja erityisesti omaan kristinuskoon. Sanotaan, että luterilaisuus kuuluu suomalaisuuteen, mutta silti tässä maassa on hyvin vähän ihmisiä, jotka voivat kutsua itseään uskoviksi.

Ulkomaalaisille ihmisille uskonto on osaa elämää, joka määrittää heidän identiteettiään. Kun taas monille suomalaisille uskonto on vain aine koulussa, joka ei merkitse heille mitään eiryistä sydämessä. (Kalliniemi & Luodeslampi 2005, 134.)

Nuoret ovat nuoria kaikkialla, ja heillä on samanlaiset tarpeet ja halut kansallisuudesta ja kotimaasta riippumatta. Nuoret hakeutuvat sellaiseen seuraan, jossa he voivat jutella ja olla vapaasti oma itsensä. Venäläisillä ja suomalaisilla nuorilla on oma äidinkieltensä, jolla he kommikoivat ystävien kanssa. Vaikka venäläiset nuoret asuvat Suomessa ja puhuvat sujuvasti suomen kieltä, heillä on kuitenkin tarve puhua venäjää, kasvaa hengellisesti ja kuulla evankeliumia omalla äidinkielellään. Uskolla on monia kieliä: jokaisella meillä on oma kieleemme, jolla ymmärrämme uskon ytimen paremmin. Tässä korostuu vahvasti toisen kulttuurin kunnioitus, koska keneltäkään ei voi ottaa pois sitä, jolla saa yhteyden Jumalaan.

Haastattelujen kautta tutkimukseen saatiin mielenkiintoista ja ajatuksia herättävää tietoa. Tämä tutkimus voi antaa monille mahdollisuuden pohtia maahanmuuttajatyötä kirkossa paremmin ja monipuolisemmin. Rippikoulun opetus ei voi olla sama kuin suomalaisilla nuorilla, koska venäläiset tulevat eri taustasta. Suunnittelussa ja opetuksessa pitää lähteä ruohonjuuritasosta ja ottaa huomioon kaikkien nuorten taustatiedot sekä uskontoon liittyvät että perustietämiseen. Opetuksen pitää laatia niin, että se on kaikille ymmärrettävä ja kiinnostusta säilyttävä.

Tutkimuksen voisi vielä laajentaa ja syventää esimerkiksi tuomalla venäläisiä ja suomalaisia nuoria yhteen viettämään aikaa. He tekisivät samanlaisia tehtäviä ja tutustuisivat paremmin toisiinsa. Yksi heitä yhdistävä tekijä on usko Jumalaan. Eikö se auttaisi heitä olemaan toistensa kanssa ja olemaan kiitollisia siitä, mikä heillä on yhteistä? Kirkonkelot soivat kaikille kansallisuuksille, Jumala ei erota meitä sen mukaan.

LÄHTEET

- Allianssi 2000. Monikulttuurisen nuorisotyön käsikirja. Jyväskylä: Gummerus.
- Eskola, Jari & Suoraranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Honkasalo, Veronika 2007. Monikulttuurinen nuorisotyö helsinkiläisillä nuorisotaloilla. Helsinki: Helsingin kaupungin hankintakeskus.
- Honkasalo, Veronika 2007. Monikulttuurinen nuorisotyö. Teoksessa Hoikkala, Tommi, Sell, Anna. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Huttunen, Laura & Löytty, Olli & Rastas, Anna 2005. Suomalainen Vieraskirja: kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Jyväskylä: Gummerus.
- Jokinen, Erkki 2005. Idänkohtaus. Pieksamäki: RT-Print Oy.
- Jokinen Erkki 2006. Näkymätön kaupunki. Hämeenlinna: Karisto.
- Kallioniemi, Arti & Luodeslampi, Juha 2005. Uskonnonopetus uudella vuosituhanella. Hämeenlinna: Karisto.
- Kirkkohallituksen asettaman monikulttuurisuusryhmän mietintö. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 1999:2 Helsinki.
- Kähkönen, Esko 1997. Kirkkojen ruohonjuuritason työ ja monikulttuurisuuden haaste. Teoksessa Tammi, Ari (toim.) Vieraita ja muukalaisia. Kirkko monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Helsinki: Kirjapaja.
- Kääriäinen, Kimmo 2004. Ateismin jälkeen. Uskonnollisuus Venäjällä. Jyväskylä: Gummerus.
- Kääriäinen, Kimmo & Niemelä, Kati & Ketola, Kimmo 2003. Moderni kirkkokansa. Suomalaisten uskonnollisuus uudella vuosituhanella. Jyväskylä: Gummerus.
- Lahtinen, Aarno & Laitila, Teuvo & Suttner, Ernst Chr 1991. Usko, toivo ja vallankumous. Kristinusko ja kirkot Neuvostoliitossa. Keuruu: Otava.
- Liebkind, Karmela & Mannila, Simo & Jasinskaja-Lahti, Inga & Jaakkola, Magdalena & Kyntäjä, Eve & Reute, Anni 2004. Venäläinen, virolainen, suomalainen. Helsinki: Gaudeamus.

- Luukkanen, Arto 2009. Muutosten Venäjä. Venäjän historia 862–2009. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Mikkola, Teija & Niemelä, Kati & Petterson, Juha 2006. Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Jyväskylä: Gummerus
- Nieminen, Juha & Värri, Veli-Matti 1992. Nuorisotyön päämääriä etsimässä. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Palva, Heikki & Pentikäinen, Juha 1999. Uskonnot maailmanpolitiikassa. Juva: WSOY.
- Parikka, Outi 2007. Äiti-venäjän aapinen. Jyväskylä: Gummerus.
- Pesonen, Pekka 2007. Venäjän kulttuurihistoria. Helsinki: Yliopistopaino.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Raulo, Sylvia 1997. Rinnakkain elämisestä konflikteihin vai yhteistyöhön? - Monikulttuurisuuden haaste Itä-Euroopan kirkkoille. Teoksessa Tammi, Ari (toim.) Vieraita ja muukalaisia. Kirkko monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Helsinki: Kirjapaja.
- Räty, Minttu 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Tampere: Tammi.
- Saarelmaa-Maunumaa, Minna 2005. Oikeus omaan kieleen – Kielilliset ihmisoikeudet kirkon kansainvälisessä työssä. Teoksessa Helminen, Mikko & Pöntinen Mari. Oikeus uskoon, toivoon ja rakkauteen. Ihmisoikeudet ja kirkon misio. Helsinki: Suomen Lähetysura.
- Suomen ev.lut. kirkko. Diakonia ja yhteiskuntatyö. Kirkon maahanmuuttajatyön lähtökohtia. Viitattu 04.08.2009.
http://www.evl.fi/kkh/to/m_muutt/lahtokohtia.html
- Tuomi, Joni & Sarajärvi Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus.
- Turunen, Maija 2007. Orthodox Monarchism in Russia: Is Religion Important in the Present-Day Construction of National Identity? Religion, State and Society. Helsinki.
- Vihavainen, Timo 2006. Opas venäläisyyteen. Helsinki: Otava.

LIITE 1

Kysymykset nuorille

1. Omat taustatiedot
 - ikä
 - koulutus
 - muutto Suomeen, miksi ja milloin?

2. Kokemuksia kirkkoa kohtaan maahanmuuttoa ennen
 - Onko käynyt Venäjällä kirkossa?
 - Minkälaisiin kirkollisiin taphtumiin nuori on osallistunut Venäjällä?

3. Kokemuksia kirkkoa kohtaan maahanmuuton jälkeen
 - Mistä sai tietää venäjänkielisten työstä Itä-Helsingissä?
 - Miten nuori meni ensimmäisen kerran Mellunkylän seurakunnassa järjestävään venäjänkieliseen nuorteniltaan?
 - Minkälainen kokemus on siitä?

4. Kristinuskon vaikutus omaan elämään
 - Onko nuori uskossa?
 - Onko tullut uskoon Suomessa?
 - Miten usko vaikuttaa nuorten elämään?

5. Omia toiveita ja kehittämisideoita venäjänkielisen nuorten seurakuntatyöhön